

Valtakunnallinen opettajankoulutuksen ja kasvatustieteiden tutkintojen kehittämisprojekti (Vokke)

Toimintakertomus ja toimintasuunnitelma 2003, 2004, 2005 ja 2006

Päivitetty 3.5.2006

Ritva Jakku-Sihvonen, Varpu Tissari ja Satu Uusiautti

Vokke-projektin toimintakertomus ja toimintasuunnitelma -asiakirjaa päivitetään puolivuositain ja se julkaistaan Vokke-projektin sivulla:
<http://www.helsinki.fi/vokke/projektisuunnitelma.htm> (ks. 2. toimintasuunnitelma).

1. Vokke-projektin tarkoitus	1
2. Projektissa mukana olevat yliopistot ja projektin organisaatio	1
2.1. Neuvottelukunnan jäsenet	1
2.2. Jaokset	2
2.3. Projektihenkilöstö	3
3. Toiminta vuonna 2003	3
4. Toiminta vuonna 2004	4
4.1. Neuvottelukunnan kokoukset	4
4.2. Muut kokoukset	6
4.3. Seminaarit ja symposiumit	7
5. Toiminta vuonna 2005	8
5.1. Neuvottelukunnan kokoukset	8
5.2. Muut kokoukset	9
5.3. Seminaarit ja symposiumit	10
5.4. Kasvatusalan jatko-opintojen kehittämistyöryhmä	10
5.5. Täydennyskoulutuksen strategiatyöryhmä	11
6. Toiminta vuonna 2006	12
6.1. Neuvottelukunnan kokoukset	12
6.2. Muut kokoukset	12
6.3. Seminaarit	12
6.4. Kasvatusalan jatko-opintojen kehittämistyöryhmä	12
6.5. Ulkomailla opettajan tutkinnon suorittaneiden virkakelpoisuuteen perehtyvä työryhmä	13
7. Luokanopettajakoulutuksen monialaisten opintojen kehittämisen tukeminen ja VirMo-verkosto	13
8. Aineenopettajakoulutuksen opettajan pedagogisten opintojen kehittäminen (VIRPEDA, ePeda)	15
9. Tutkintojen kehittämistä ja arviointia palvelevat julkaisut	15
10. Tutkimustoiminta ja sen tukeminen	15
10.1. Opettajankoulutuksen tutkimuksen edistäminen	16
10.2. Kasvatustieteen opetussuunnitelmien tutkimus	16

11. Sidosryhmäyhteistyö ja tiedottaminen	16
12. Vokke-projektin kansainvälinen yhteistyö	16
13. Vokke-projektin tuki jaoksien työlle	17
14. Vokke-projektin talous	17
15. Uusi tutkintorakenne kasvatusalalla: kehittämisen lähtökohtia	18
15.1. Yleisiä lähtökohtia	18
15.2. Opintokokonaisuuksien, opinnäytteiden sekä kieli- ja viestintäopintojen laajuudet	18
15.2.1. Perusopinnot	18
15.2.2. Aineopinnot	18
15.2.3. Syventävät opinnot	18
15.2.4. Viestintäopinnot ja opiskeluun orientoivat opinnot	19
16. Alempi korkeakoulututkinto (kandidaatin tutkinto), ylempi korkeakoulututkinto (maisterin tutkinto) ja tohtorin tutkinto	19
16.1. Alemman korkeakoulututkinnon tavoitteet	19
16.2. Ylemmän korkeakoulututkinnon tavoitteet	19
16.3. Neuvottelukunnassa vuonna 2004 hyväksytty kasvatusal- alan tutkintorakennesuosituks ¹ sekä jaoksissa käsitel- tyjä tavoitteita	19
16.4. Jaoksissa käsiteltyjä aineenopettajakoulutuksen tavoitteita aloittain	39
16.5. Tohtorin tutkinnon tavoitteet ja rakennesuositus	42
LIITTEET	44
Liite 1. Esitykset Vokke-projektin järjestämissä seminaareissa	44
Liite 2. Kasvatus- ja opetusalan täydennyskoulutuksen strategian kym- menen periaatetta ja 20 aloitetta täydennyskoulutuksen kehittämiseksi	49
Liite 3. Jatko-opintojen kehittämistyöryhmän toimenpidesuosituks ² kasvatusal ³ an tohtorikoulutuksen kehittämiseksi	52
Liite 4. Vokke-projektin julkaisuluettelo	57
Liite 5. Vokke-projektin rahankäyttö 2003–2006	60

1. Vokke-projektin tarkoitus

Kasvatusalan tutkintojen kehittämistä ja uudistamisprosessin tukemista ja seurantaan var-
ten käynnistettiin Opetusministeriön tuella kansallinen projekti, joka otti nimekseen **Valta-
kunnallinen opettajankoulutuksen ja kasvatustieteiden tutkintojen kehittämisprojek-
ti (Vokke)**. Projekti edistää kasvatusalan koulutusta antavien tiedekuntien ja laitoksien te-
kemää tutkintojen uudistamistyötä ja tiedonvaihtoa.

Neuvottelukunta- ja jaostyöskentely tukee ydinainesanalyyysien tekemistä, pedagogisten
innovaatioiden vaihtoa, opetuksen sisällöllistä kehittämistä ja tutkintorakenteen uudistami-
sen toimeenpanoa. Projekti myös edistää tutkintojen kansallista vertailukelpoisuutta ja tut-
kintojen kansainvälisen vertailtavuuden periaatteen huomioon ottamista, edistää opintojen
rekisteröinti- ja seurantajärjestelmien riittävän yhtenäisyyden kehittämistä ja tarjoaa fooru-
min kokemusten vaihdolle. Projekti tukee tutkinnonuudistuksen toimeenpanon seurantaan
ja arviointia.

2. Projektissa mukana olevat yliopistot ja projektin organisaatio

Projekti toimii Helsingin yliopiston käyttäytymistieteellisessä tiedekunnassa. Projektin yh-
teistyöelin on valtakunnallinen **neuvottelukunta**, jossa puhetta johtaa opetusministeriön
kutsuma kasvatusalan kansallinen koordinaattori, vararehtori Hannele Niemi. Neuvottelu-
kunnassa on edustus jokaisesta kasvatustieteellisestä tiedekunnasta sekä lisäksi huma-
nistisen alan, matemaattis-luonnontieteellisen alan, taideteollisen korkeakoulun, opetus-
ministeriön, opetusalan ammattijärjestön ja Sibelius-Akatemian edustaja sekä opiskelija-
edustaja SOOL:sta. Vuonna 2004 neuvottelukuntaan kutsuttiin myös Kuntaliiton, Suomen
Vanhempainliiton ja Opetushallituksen edustajat.

2.1. Neuvottelukunnan jäsenet

Neuvottelukunnan puheenjohtajana toimii Helsingin yliopiston 1. vararehtori, professori
Hannele Niemi. Neuvottelukunnan varapuheenjohtajana toimii professori Matti Meri. Neu-
vottelukunnan sihteerinä toimii tutkija Varpu Tissari Vokke-projektista. Neuvottelukunnan
jäseninä ovat:

- Professori Tero Autio Tampereen yliopistosta 1.10.2004 alkaen,
Professori Viljo Kohonen Tampereen yliopistosta 30.9.2004 saakka,
(varajäsen professori Anna Raija Nummenmaa Tampereen yliopistosta)
- Professori Pilvikki Heikinaro-Johansson Jyväskylän yliopistosta
- Professori Aili Helenius Turun yliopistosta
(varajäsen dekaani, professori Anneli Niikko Joensuun yliopistosta)
- Professori Kauko Hämäläinen Helsingin yliopistosta vuoden 2003 loppuun
- Erityisasiantuntija Marja-Leena Isomursu OAJ:stä
- Projektinjohtaja Ritva Jakku-Sihvonen Helsingin yliopistosta, Vokke-projektista
- Koordinaattori Taina Kaivola Helsingin yliopistosta
- Johtaja Anneli Kangasvieri Kuntaliitosta 1.10.2004 alkaen
- Professori Marjut Laitinen Sibelius-Akatemiasta (varsinaisena jäsenenä 1.9.2005
alkaen, varajäsenenä 31.8.2005 saakka), varsinaisena jäsenenä professori Inkeri
Sava Taideteollisesta korkeakoulusta (31.8.2005 asti)
(varajäsen professori Sirkka Laitinen Lapin yliopistosta 14.12.2005 alkaen)

- Hallintopäällikkö Sakari Liimatainen Jyväskylän yliopistosta,
(varajäsen opintoasiainpäälikkö Riitta Kesonen Jyväskylän yliopistosta)
- Pääjohtaja Kirsi Lindroos Opetushallituksesta 16.11.2004 alkaen,
(varajäsen ylijohtaja Aslak Lindström Opetushallituksesta 16.11.2004–31.10.2005)
- Professori Matti Meri Helsingin yliopistosta, neuvottelukunnan varapuheenjohtaja
- Opetusneuvos Armi Mikkola Opetusministeriöstä
- Professori Pirjo Nuutinen Joensuun yliopistosta 22.4.2004 alkaen
- Professori Juhani Peltonen Turun yliopistosta,
(varajäsen professori Annikki Koskensalo Turun yliopistosta)
- Yliassistentti Janne Pietarinen Joensuun yliopistosta,
(varajäsen professori Jorma Enkenberg Joensuun yliopistosta)
- Rehtori Markku Pyysiäinen Helsingin yliopistosta, Helsingin normaalilyseosta,
(varajäsen johtava rehtori Timo Lappi Oulun yliopiston normaalikoulusta)
- Professori Raimo Rajala Lapin yliopistosta
(varajäsen Kari E. Nurmi Lapin yliopistosta,
varajäsen professori Anja Heikkinen Tampereen yliopistosta 28.8.2004 alkaen)
- Professori Mirja Saari Helsingin yliopistosta,
(varajäsen dekaani Riitta Pyykkö Turun yliopistosta vuoden 2004 loppuun,
varajäsen professori Pentti Leino Helsingin yliopistosta 1.1.2005 alkaen)
- Puheenjohtaja Lauri Sainio SOOL ry:stä 1.6.2006 alkaen, puheenjohtaja Päivi Hemilä SOOL ry:stä 8.9.2004–31.5.2005, puheenjohtaja Markus Söderlund SOOL ry:stä 7.9.2004 saakka (varajäsen Lauri Luoto SYL:sta vuoden 2004 loppuun)
(varajäsen varapuheenjohtaja Mira Arffman SOOL ry:stä 8.2.2006 alkaen)
- Professori Timo Saloviita Jyväskylän yliopistosta
- Professori Patrik Scheinin Helsingin yliopistosta 12.2.2004 alkaen
- Professori Pauli Siljander Oulun yliopistosta,
(professori Riitta-Liisa Korkeamäki Oulun yliopistosta)
- Toiminnanjohtaja Pirjo Somerkivi Suomen Vanhempainliitosta 1.10.2004 alkaen,
(varajäsen suunnittelija Tuija Metso Suomen Vanhempainliitosta)
- Professori Erkki Sutinen Joensuun yliopistosta
- Opintoasiainpäälikkö Arja Tahvola Tampereen yliopistosta,
(varajäsen opintoasiainpäälikkö Raija Lahdenperä Helsingin yliopistosta)
- Professori Marjatta Vanhalakka-Ruoho Joensuun yliopistosta
- Professori Anna-Lena Östern Åbo Akademista,
(varajäsen professori Kaj Sjöholm Åbo Akademista)

2.2. Jaokset

Projektissa toimi vuoden 2004 lopussa 17 alakohtaista jaosta. Jaostyöskentelyn tavoitteena on edistää yliopistojen opettajankoulutuksen ja kasvatustieteiden tutkintojen kaksiportaistamiseen liittyvien kehittämiskokemusten vaihtoa ja tukea uudenlaisten pedagogisten mallien kehittelyä. Tarkoituksena on tukea eri yliopistojen omia kehittämistoimia ja innovaatioita. Jaostyöskentelyn tuloksena syntyvät muistiot voivat sisältää kuvauksia tutkintojen sisällöistä ja rakenteista sekä kokemuksia ja ideoita uusista pedagogisista käytännöistä.

Jaoksina toimivat: aikuiskasvatus, erityispedagogiikka, kasvatustiede, kielenopetus, liikuntakasvatus, luokanopettajakoulutus, luokanopettajakoulutuksen virtuaaliset monialaiset opinnot, matemaattis-luonnontieteelliset aineet, opintoasiat, opinto-ohjaus, ohjattu harjoittelu (praktikum), taideaineet, taitoaineet, uskonto ja elämäkatsomustieto, varhaiskasva-

tus, äidinkieli ja kirjallisuus sekä historia ja yhteiskuntaoppi. Neuvottelukunta käsittelee jaosten tuottamat muistiot ja huolehtii niiden toimittamisesta kaikkien yliopistojen käyttöön.

Seuraavat yliopistot ovat edustettuina jaoksissa:

- Helsingin yliopisto
- Joensuun yliopisto
- Jyväskylän yliopisto
- Lapin yliopisto
- Oulun yliopisto
- Tampereen yliopisto
- Turun yliopisto
- Åbo Akademi
- Sibelius-Akatemia
- Taideteollinen korkeakoulu
- Teatterikorkeakoulu

Seuraavat tiedekunnat ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita opettajankoulutustehtävänsä vuoksi:

- Kasvatustieteelliset ja käyttäytymistieteelliset
- Humanistiset (Filosofiset)
- Matemaattis-luonnontieteelliset
- Liikuntatieteellinen (Jyväskylä)
- Teologiset (Helsinki, Joensuu ja Åbo Akademi)
- Teknillisen korkeakoulun (Tampere) mat. ja fys.os.
- Taiteiden tiedekunta (Lapin yliopisto)

Projekti pyrkii huolehtimaan yhteistyöstä kaikkien niiden tahojen kanssa, jotka osallistuvat kasvatustieteen alan asiantuntijoiden kouluttamiseen.

2.3. Projektihenkilöstö

Projektinjohtajana toimii dosentti Ritva Jakku-Sihvonen Helsingin yliopiston käyttäytymistieteellisestä tiedekunnasta. Projektissa on syyskuun 2003 alusta työskennellyt osa-aikainen (vuoden 2004 alusta kokoaikainen) tutkimussihteeri, KM Kaisa Mustonen (15.12.2004 saakka) ja 1.7.2004–30.7.2005 tutkija, FM Leena Lehtimäki. KM, HSO-sihteeri Varpu Tissari toimi tutkimussihteerinä 1.1.–31.8.2005. Tissari työskentelee projektissa tutkijana 1.9.2005 alkaen. Tutkimussihteerinä työskentelee 15.9.2005 alkaen KM Satu Uusiautti.

3. Toiminta vuonna 2003

Neuvottelukunta kokoontui vuonna 2003 Helsingissä neljä kertaa: 14.4., 22.5., 25.8. ja 4.11. Neuvottelukunta keskusteli tutkintojen kehittämisestä ja kuuli asiantuntijoita. Ehdotukset tutkintojen rakennekuvauksiksi toimitettiin tiedekuntien käsittelyyn ja niitä koskevat lausunnot saatiin 31.12.2003 mennessä tiedekunnilta.

Vokke-projekti järjesti vuonna 2003 kaksi seminaaria (5.11. ja 2.12.) ja kaksi symposiumia (22.5. ja 4.11.) (ks. Liite 1.). Seminaarien teemat olivat: opettajuus sekä maisterikoulutus kasvatustieteissä. Symposiumien teemat olivat: tutkintojen sisällöllinen ja rakenteellinen kehittäminen sekä opettajuus. Symposiumeissa osallistujia oli yhteensä noin 300 ja seminaareissa noin 240.

Jaosvetäjät kokoontuivat kahdesti: lokakuussa ja marraskuussa. Jaosten toivottiin keskityvän työssään seuraaviin teema-alueisiin: keskeiset kehittämishaasteet, koulutuksen tavoitteet kandidaatti- ja maisterivaiheessa, ydinainesanalyysi sekä opetuksessa käytettävät pedagogiset mallit.

Jaokset työskentelivät syksyn aikana. Jaosten loppu- ja väliraportteja löytyy osoitteesta (<http://www.helsinki.fi/vokke/jaokset.htm>).

4. Toiminta vuonna 2004

Vuoden 2004 tavoitteena oli perusopintojen, aineopintojen ja syventävien opintojen laajuuksista sopiminen. Lisäksi haluttiin edistää kandidaattitutkintojen ja maisteriopintojen yhteismitallisuutta ja tukea tutkintojen pedagogista kehittämistä. Edelleen tavoitteena oli materiaalien tuottaminen tutkinnon uudistuksen arvioinnin ja seurannan tarpeisiin.

Vuoden 2004 aikana pyrittiin myös käynnistämään keskustelu yhteisten maisteriohjelmien tarpeesta sekä edistämään kansainvälisten ohjelmien kehittämistä.

Vokke-projektin toimintamuodot olivat seuraavat:

- Neuvottelukunnan kokoukset
- Jaostyöskentely
- Jaosvetäjäkokoukset, työseminaarit ja symposiumit
- Opettajankoulutusta laajasti palvelevan verkostoyhteistyön tukeminen KasVi-hankkeen kautta
- Arviointi- ja seurantatoimet
- Tutkimustoiminta ja sen tukeminen, erityisesti opinnäytetutkimukset
- Valtakunnallisen keskustelun edistäminen: neuvottelukunnalla ja jaoksilla oli pääsy opetusministeriön tuella ylläpidettävälle Discendum Optimalle.
- Tiedotus: pääasiallisena tiedottamiskanavana toimivat Vokke-projektin verkkosivut (<http://www.helsinki.fi/vokke>).
- Yhteistyö alakohtaisten koordinaattorien kesken

4.1. Neuvottelukunnan kokoukset

Vuoden 2004 aikana neuvottelukunta kokoontui yhteensä seitsemän kertaa.

1. Neuvottelukunnan kokouksessa 14.1.2004 keskusteltiin tiedekuntien lausuntojen pohjalta tehdyistä kasvatustieteiden kandidaatti- ja maisteritutkinnon, luokanopettajan ja aineenopettajan pedagogisten opintojen laajuuksista ja rakenteista. Tuloksina olivat: suositus kasvatustieteen kandidaattitutkinnon perus- ja aineopintojen laajuudesta sekä suositus viestintäopintojen ja opiskeluun orientoivien opintojen laajuudesta.

2. Neuvottelukunta antoi 12.2.2004 seuraavat suositukset:

- Aineenopettajan pedagogiset opinnot
- Kasvatustieteen kandidaatin ja maisterin tutkintojen rakenne (pääaineena aikuiskasvatus tai kasvatustiede)
- Lastentarhanopettajan ja varhaiskasvatuksen maisterin tutkintojen rakenteet

Neuvottelukunta keskusteli myös luokanopettajakoulutuksen, erityispedagogiikan, käsityön (tekstiili), teknisen työn ja kotitalousopettajan, liikunnan aineenopettajan ja opinto-ohjauksen tutkintojen rakenteista. Näiden käsittelyä jatkettiin seuraavassa kokouksessa

9.3.2004. Neuvottelukunta antoi suosituksen syventävien opintojen laajuudesta kasvatustieteissä.

3. Vokke-neuvottelukunnan kokouksessa 9.4.2004 keskusteltiin sekä kandidaatin että maisterin tutkinnon tavoitteista. Lisäksi käsiteltiin tutkintorakenneluonnoksia ja annettiin suositukset liikunnan aineenopettajan koulutuksen sekä oppilaan- ja opinto-ohjaajan koulutuksen tutkintorakenteista. Kokouksessa sovittiin, että Vokke-konttori tekee tavoitteiden määrittelyn pohjaksi mallit sekä opettajan koulutukseen suuntautuville että kasvatustiedettä pääaineenaan opiskeleville. Tavoitteiden määrittelyä päätettiin jatkaa seuraavassa neuvottelukunnan kokouksessa 22.4.

4. Vokke-neuvottelukunta kokoontui 22.4.2004 Helsingin yliopistossa. Neuvottelukunta antoi suositukset luokanopettajakoulutuksen ja kotitaloustieteen/käsityötieteen aineenopettajan koulutuksen sekä käsityökasvatuksen aineenopettajan koulutuksen tutkintorakenteista. Lisäksi keskusteltiin erityisopettajan koulutuksesta. Neuvottelukunta kävi vilkasta keskustelua jaosten toimittamista tavoitteista. Jaosten tekemät ydinainesanalyysit saatettiin tiedoksi. Sovittiin, että Vokke-konttorissa kootaan jaosten toimittamia tavoitteita ja ydinainesanalyysijä verkkosivuille syyskauden 2004 aikana.

Neuvottelukunta keskusteli avoimessa yliopistossa annettavasta kasvatustieteen opetuksesta. Suosituksena todettiin, että avoimessa yliopistossa on mahdollista suorittaa kasvatustieteen perus- ja aineopintoja. Mikäli syventäviä opintoja halutaan järjestää avoimessa yliopistossa, laadun valvontaan tulee tiedekunnissa kiinnittää erityistä huomiota.

5. Neuvottelukunta kokoontui 25.5.2004 Vokke-symposiumin yhteydessä. Neuvottelukunta keskusteli mm. opettajan pedagogisista opinnoista, erityispedagogiikan tutkintorakenteista ja Vokke-projektin toiminnasta syksyllä 2004.

6. Neuvottelukunnan kokouksessa 8.9.2004 hyväksyttiin toimintasuunnitelma syksyille 2004 ja vuodelle 2005. Neuvottelukunta keskusteli kasvatustieteen ydinaineksesta eri yliopistoissa, erityispedagogiikan tutkintorakenteista, siirtymäsäännöksistä, opinto-ohjaajan pedagogisista opinnoista, siirtymisestä ammattikorkeakoulusta kasvatustieteen yliopistoihin (opiskelijan siirtyessä kasvatustieteen maisteriopintoihin aineopinnot tulee olla suoritettu) ja yhteiskunnallisesta vaikuttamisesta opettajan työssä.

7. Neuvottelukunnan kokouksessa 16.11.2004 käsiteltiin kieli- ja viestintäopintoja uusissa kasvatustieteen tutkinnoissa. Opettajan pedagogisia opintoja käsiteltiin laajasti:

- ePeda-hankkeen työryhmän suunnitelman esitteli Jari Lavonen.
- Sovittiin, että Vokke kutsuu koolle eri yliopistojen edustajat tarkoituksena edistää moduulien vaihtoa ja kehittämistä, jotta mahdollisimman monet yliopisto-opettajat voisivat suorittaa opettajan pedagogiset opinnot.

Inkeri Sava esitteli taideaineiden jaoksen ehdotuksen, jonka mukaan taito- ja taideaineissa luotaisiin malli, jossa sivuaineopinnot järjestettäisiin sekä suppeina (25 op) että laajoina (60 op). Tavoitteena olisi taito- ja taideaineiden asiantuntijaverkoston vahvistaminen ja monipuolisen opettajakoulutuksen asiantuntemuksen yhdistäminen ja hyödyntäminen sekä luokan- että aineenopettajakoulutuksen tarpeisiin. Taideaineiden jaos ehdottaa, että luokanopettajan koulutusvalinnoissa voitaisiin hyödyntää lukioissa suoritettuja taito- ja taideaineiden diplomeja.

Päätettiin kutsua tiedekunnista edustajat käsittelemään jatko-opintojen kehittämistä.

4.2. Muut kokoukset

5.2.2004 Koordinaattorikokous opettajankoulutuksesta: humanistinen ala, matemaattis-luonnontieteellinen ala ja kasvatustieteiden ala. Päätettiin, että Vokke-projekti toimii koollekutsujana kokoukselle, jossa käsitellään mm. kandidaatti- ja maisteritodistuksia, valintoja sekä ulkomaalaisten opiskelijoiden ja kv-ohjelmien TVT- ja viestintäopintoja.

9.2.2004 projektijohtaja keskusteli tutkintorakenteen kehittämislinjoista kasvatustieteen alan dekaanien kanssa. Dekaanit päättivät, että opettajan pedagogiset opinnot rinnastetaan kasvatustieteen aineopintoihin muissa kuin Oulun yliopistossa, jossa aineopintoja var-ten edellytetään täydentäviä opintoja. Dekaanit päättivät myös, että kasvatustieteissä toi- sessa yliopistossa suoritettavat aineopinnot hyväksytään maisteriopintojen perustaksi ilman täydentäviä opintoja kuitenkin niin, että Oulun yliopisto edellyttää täydentäviä opintoja, mi- käli aineopintosuoritus on saatu opettajan pedagogisten opintojen suorituksen perusteella.

3.3.2004 Vokke-konttorissa pidettiin valtakunnallisten koordinaattorien kokous, jossa mu- kana oli myös opintoasiainpäälliköitä eri yliopistoista. Kokous keskusteli tutkinto- todistuksista, maisteriopintoihin valinnan perusteista, siirtymäsääntöjen muutoksista, mer- kintöjen kirjaamisesta ja kansainvälisistä maisteriohjelmista (mitä viestintä- ja orientoivia opintoja niihin pitäisi sisältyä).

17.3.2004 pidettiin Vokke-konttorissa kokous, jossa mukana oli w5w-projektin edustajia ja korkeakoulupedagogiikan tutkijoita. Sovittiin tutkinnonuudistuksen arviointiin liittyvän mate- riaalin kokoamisperiaatteista ja luonnosteltiin yhteistä julkaisua.

31.3.2004 pidettiin Vokke-konttorissa jaosvetäjäkokous. Kokouksessa käytiin läpi Vokke- jaosten tämänhetkistä tilannetta. Lisäksi käsiteltiin Ritva Jakku-Sihvosen kirjoittamia ideoi- ta tavoitteiden ja ydinainesanalyysin kirjoittamisesta.

31.3.2004 pidettiin Vokke-konttorilla käsityöopettajakoulutusta koskeva neuvottelu.

5.5.2004 pidettiin valtakunnallinen tutkintorakenteen uudistamisen koordinaattorikokous. Kokous keskusteli ja antoi suositukset sekä kandidaatin että maisterin tutkintotodistuksista ja opettajan kelpoisuuden merkitsemisestä tutkintotodistukseen. Lisäksi käytiin läpi tutkin- nonuudistuksen tilannetta eri aloilla ja erityisesti kasvatustieteiden yliopistoittain.

22.6.2004 Vokke, KasVi ja eNORSSI kävivät yhteistyöneuvottelun koskien opettajan pe- dagogisten opintojen järjestämistä verkosto- ja verkkoyhteistyönä eri yliopistojen kesken. Päätettiin, että Vokke kutsuu koolle 24.8. tiedekuntien pedagogisten opintojen vastuu- henkilöt.

23.8.2004 järjestetyssä kirjoittajakokouksessa keskusteltiin julkaisusta, sen tavoitteista, sisällöstä ja julkaisufoorumista. Julkaisu "Uudenlaisia maistereita – kasvatustieteiden koulu- tuksen kehittämislinjoja" ilmestyy vuoden 2005 alussa.

24.8.2004 pidettiin neuvottelu tiedekuntien opettajan pedagogisten opintojen vastuuhenki- löille. Teemana oli virtuaalisten opettajan pedagogisten opintojen kehittäminen osana opettajankoulutuksen tutkinnonuudistusta.

31.8.2004 järjestetyssä laajennetussa jaosvetäjien kokouksessa kartoitettiin jaosten toivei- ta ja ideoita loppuvuodelle 2004 ja vuodelle 2005. Jaosten toimittamat tavoitteet, ydinai- nekset ja muistiot kootaan Vokke-projektin verkkosivuille vuoden 2004 loppuun mennessä.

Jaosten kokousten laatimia tavoitteita, muistioita ja ydinaineskuvauksia on koottu Vokke-projektin verkkosivuille (<http://www.helsinki.fi/vokke>) siltä osin kuin jaokset ovat niitä toimittaneet Vokke-konttoriin.

4.3. Seminaarit ja symposiumit

13.2.2004 järjestettiin Vokke-seminaari **"Ideoita ja innovaatioita kehittämisen perustaksi"**. Kyseessä oli pedagogisen kehittämisen seminaari jaostyöskentelyn edistämiseksi, jossa luokanopettajakoulutuksen jaos, praktikum jaos, varhaiskasvatuksen jaos, kielten opetuksen jaos ja opinto-ohjaajakoulutuksen jaos esittelivät työtään. Käynnistettiin kaksi uutta jaosta (historia ja yhteiskuntaoppi, sekä äidinkieli ja kirjallisuus). Tilaisuuteen osallistui noin 100 asiantuntijaa.

25.5.2004 järjestettiin Vokke-symposium teemasta **"Yliopistojen ideoita kasvatustieteiden ja opettajankoulutuksen kehittämisestä"**. Symposium-päivän yhteydessä koontuvat sekä neuvottelukunta että jaokset. Tilaisuuteen osallistui 160 asiantuntijaa.

26.5.2004 Vokke ja Kuopion w5w-projekti järjestivät yhteistyössä seminaarin **"Akateeminen HOPS ja sen ohjaaminen"**. Tilaisuuteen osallistui noin 100 kuulijaa. HOPS-problematiikkaa koskevan arvioinnin perustaksi tarkoitettua materiaalia pyritään tuottamaan yhteistyössä yliopistojen kanssa.

7.9.2004 järjestettiin symposium **"Tulevaisuuden opettaja – opettajankoulutuksen haasteet tutkinnonuudistuksessa"**. Tilaisuuteen osallistui 140 kasvatustieteen ja opettajankoulutuksen kehittäjää yliopistoista, opetushallinnosta ja kuntasektorilta.

17.9.2004 järjestettiin **Varhaiskasvatuksen keskusteluseminaari**. Seminaarissa käytiin läpi varhaiskasvatuksen tutkinnonuudistuksen tilannekatsaus yliopistoittain. Päädyttiin suosittelemaan, että lastentarhanopettaja, joka jatkaa luokanopettajaksi, saisi hyväksi luettua varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen ammatillisia valmiuksia antavilla opinnoilla vähintään 5 ja enintään 10 opintopistettä luokanopettajan esi- ja alkuopetuksen opintokokonaisuudesta. Seminaarissa keskusteltiin myös pienten lasten opettajuudesta sekä varhaiskasvatukseen suuntautuneen maisterikoulutuksen tuottamasta kompetenssista.

28.9.2004 järjestettiin **Aikuiskasvatuksen keskusteluseminaari**. Seminaarissa käytiin läpi tutkinnonuudistuksen tilannekatsaus eri yliopistoissa näkökulmana aikuiskasvatustiede. Keskusteltiin laajasti aikuiskasvatustieteen tutkimuskohteesta. Todettiin, että tutkintotodistuksissa pitäisi näkyä suuntautumien aikuiskasvatustieteeseen tai merkintä aikuiskasvatustieteestä pääaineena. Lisäksi käsiteltiin eri yliopiston laitosten profiloitumista.

30.9.2004 järjestettiin **Taidekasvatuksen keskusteluseminaari**. Seminaarissa tehtiin alakohtainen ja yliopistokohtainen tilannekatsaus taideaineista. Lisäksi keskusteltiin taideaineista opettajan pedagogisissa opinnoissa, taideaineiden asemasta luokanopettajakoulutuksessa sekä yleensä taideaineiden asemasta ja merkityksestä.

8.12.2004 järjestettiin **Kasvatustieteen, ohjatun harjoittelun ja luokanopettajajaoksen yhteinen keskusteluseminaari**. Seminaarissa keskusteltiin kasvatustieteen ydinaineksesta sekä opettajankoulutuksessa että pääainekoulutuksessa, erityispedagogiikasta ja harjoittelusta opettajan pedagogisissa opinnoissa sekä jatko-opinnoista.

Jaokset kokoontuivat vuoden 2004 aikana ahkerasti. Jaoskokouksissa keskusteltiin tutkintojen tavoitteista, ydinaineksista, opetussuunnitelmista ja pedagogisista innovaatioista.

Tarkemmat tiedot vuoden 2004 seminaarien ja symposiumien esityksistä ja esitysten pitäjistä löytyvät liitteestä 1.

5. Toiminta vuonna 2005

Maaliskuussa 2005 Vokke-konttori muutti käyttäytymistieteellisen tiedekunnan muuton yhteydessä uusiin tiloihin Oppimiskeskus Minervaan Siltavuorenpenkereelle.

5.1. Neuvottelukunnan kokoukset

Neuvottelukunta kokoontui vuonna 2005 kolme kertaa. Neuvottelukunnan kokouskutsut lähetetään neuvottelukunnan jäsenille sähköpostilistan kautta. Neuvottelukunnan kokouksien muistiot ja osa muistioiden liitteistä julkaistaan Vokke-projektin sivulla (ks. <http://www.helsinki.fi/vokke/neuvottelukunta.htm>).

18.2.2005 pidettiin neuvottelukunnan 12. kokous Helsingin yliopistossa, kasvatustieteen laitoksella. Neuvottelukunnan kokouksessa käsiteltiin mm. seuraavia asioita: opettajien täydennyskoulutuksen lähiajan kehitysnäkymiä opetusneuvos Armi Mikkolan alustuksen pohjalta, yliopistokohtaisia katsauksia tutkintojen kehittämistilanteesta, Vokke-tutkimusjaoston valmistelemia tutkimusteemoja, tiedotusvälineiden edustajien tapaamista sekä opintoasioiden jaoksen ajankohtaisia asioita.

Neuvottelukunnan 13. kokous järjestettiin maanantaina 23.5. klo 10–15 oppimiskeskus Minervassa, käyttäytymistieteellisessä tiedekunnassa (Siltavuorenpenger 20 R). Kokouksessa neuvottelukunta käsiteli a) kasvatusalan jatko-opintojen kehittämistyöryhmän ehdotuksia suosituksiksi jatkokoulutuksen rakenteesta, laajuudesta ja sisällöistä, b) ehdotusta taide- ja taitoaineiden lukiodiplomien ottamisesta huomioon valittaessa opiskelijoita opettajankoulutukseen, c) kasvatusalan täydennyskoulutuksen työryhmän strategialuonnosta, d) verkkokurssien kehittämistä luokanopettajakoulutuksen monialaisiin opintoihin sekä e) Vokke-projektin tulevia tapahtumia vuonna 2006. Neuvottelukunta hyväksyi valtakunnallisena Vokke-suosituksena kasvatusalan jatkotutkintojen laajuudet sekä tohtorintutkinnon rakenteen ja sisällöt. Neuvottelukunnan päätökset kasvatustieteellisen alan tohtorin tutkinnon rakenne- ja mitoitus-suosituksista on esitetty neuvottelukunnan 13. kokouksen muistiossa, kohdassa 3 (ks. myös rakennekuvio:

http://www.helsinki.fi/vokke/nk_muistiot/Liite2_Vokkesuositus_tohtorintutkinto.pdf). Kasvatusalan jatko-opintojen kehittämistyöryhmän väliraportti Kasvatustieteellisen alan jatkokoulutuksen kehittäminen on julkaistu liitteineen työryhmän verkkosivulla: <http://www.helsinki.fi/vokke/jatkokoulutus>).

Neuvottelukunta päätti esittää, että lukiodiplomi voidaan ottaa huomioon opettajankoulutuksen oppilasvalinnoissa. Neuvottelukunnan kannanotto on julkaistu Vokke-projektin verkkosivuilla (ks. <http://www.helsinki.fi/vokke/suosituks.htm> tai suora linkki pdf-dokumenttiin: <http://www.helsinki.fi/vokke/Suosituks/Lukiodiplomisuositus.pdf>).

Neuvottelukunnan 14. kokous järjestettiin tiistaina 22.11. klo 10–15 Helsingin yliopistossa, käyttäytymistieteellisessä tiedekunnassa (Siltavuorenpenger 20 R). Kokouksessa käsiteltiin ja hyväksyttiin kasvatusalan täydennyskoulutuksen työryhmän laatima täydennyskoulutusstrategia ja käytiin lähetekeskustelu kasvatusalan jatko-opintojen kehittämistyöryhmän työtä varten sekä keskusteltiin ulkomailta suoritettujen tutkintojen hyväksymisestä Suomessa ja ammattikorkeakoulussa suoritettujen pedagogisten opintojen korvaavuudesta sekä tutkintojen kehittämiseen liittyvästä tutkimustoiminnasta yliopistoissa. Lisäksi käsitel-

tiin Vokke-projektin toimintakertomus ja toimintasuunnitelma -asiakirjaluonnosta ja keskusteltiin Vokke-projektin päätösseminaarista 7.11.2006. Neuvottelukunnan kokouksen muistio ja sen kaksi liitettä on julkaistu Vokke-projektin sivulla (ks. <http://www.helsinki.fi/vokke/neuvottelukunta.htm>). Muistion liitteenä 1 julkaistiin Kasvatustieteellisen alan jatkotutkimintojen rakenne ja mitoitus: tohtorin tutkinnon laajuus 240 op/Vokke-suositus. Muistion liitteenä 2 julkaistiin Vokke-projektin toiminta vuonna 2006.

5.2. Muut kokoukset

Jaoksien työskentely jatkui vuonna 2005. Osa jaoksista jatkaa työskentelyä edelleen kokoontumalla noin kerran vuodessa ja osa päätti lopettaa toimintansa. Jaoksien väliraportit/loppuraportit on julkaistu sivulla (ks. <http://www.helsinki.fi/vokke/jaokset.htm>) sekä jaoksien omilla sivuilla sitä mukaa kuin raportit on toimitettu Vokke-konttoriin. Lokakuuhun 2005 mennessä kaikki jaokset eivät ole toimittaneet väli/loppuraporttiaan Vokke-konttoriin. Suuri osa jaoksien kokouksien muistioista ja muusta materiaalista on julkaistu jaoksien sivuilla (ks. luettelo jaoksista: <http://www.helsinki.fi/vokke/jaokset.htm>).

Aikuiskasvatuksen jaos piti kokouksen 18.1.2005 järjestetyn seminaarin yhteydessä. Kokouksessa päätettiin, että professori Jukka Tuomisto laatii aikuiskasvatustieteen ydinainekuvauksen. Ydinainekuvauksen on julkaistu aikuiskasvatuksen jaoksen sivulla (ks. <http://www.helsinki.fi/vokke/jaosak.htm> tai suora linkki pdf-dokumenttiin: http://www.helsinki.fi/vokke/jaos_muistiot/AKydinainesanalyysi_020605vt.pdf).

Kasvatustieteen jaos kokoontui 25.2.2005 klo 10–15.20 Helsingin yliopistossa, kasvatustieteen laitoksella. Jaoksen väliraportti on julkaistu jaoksen sivulla (ks. <http://www.helsinki.fi/vokke/jaoskt.htm> tai suora linkki pdf-dokumenttiin: http://www.helsinki.fi/vokke/jaos_muistiot/KTvaliraportti_130605vt.pdf).

Luokanopettajajaos kokoontui 5.4.2005 Helsingin yliopistolla. Kokouksessa keskusteltiin yliopistojen uusista luokanopettajakoulutuksen opetussuunnitelmista.

Varhaiskasvatuksen jaos kokoontui 15.4.2005 Helsingin yliopistolla. Kokouksessa keskusteltiin mm. mahdollisesta varhaiskasvatuksen Vokke-seminaarista, täydennyskoulutuksesta, jatko-opinnoista ja uusista opetussuunnitelmista varhaiskasvatuksen näkökulmasta.

Taidekasvatuksen jaos piti useita suunnittelukokouksia (mm. 6.5. Helsingin yliopistolla) taidekasvatuksen kehittämisseminariin 19.5.2005 liittyen. Suunnittelukokouksissa olivat mukana Sirkka Laitinen Lapin yliopistosta, Leena Hyvönen Oulun yliopistosta, Kirsti Härmäläinen Jyväskylän yliopistosta, Eeva Anttila teatterikorkeakoulusta ja Leena Lehtimäki Vokke-projektista.

Luokanopettajan virtuaalisten monialaisten jaos kokoontui vuonna 2005 yhteensä 2 kertaa. Jaoksen työskentely jatkui kahdessa työryhmässä: ns. portaalityöryhmässä ja monialaisten opintojen kehittämisseminaarin suunnittelutyöryhmässä. Jaoksen ja em. työryhmien työskentelystä on raportoitu tarkemmin tämän raportin kohdassa 6.

Äidinkielen jaos kokoontui vuonna 2005 kerran (23.5.2005). Jaoksen loppuraportti on julkaistu jaoksen sivulla (<http://www.helsinki.fi/vokke/aidinkielenjaos.htm>).

5.3. Seminaarit ja symposiumit

18.1.2005 järjestettiin kutsuseminaari **"Kasvatustieteet ja työelämä – miten tutkimus ja opetus palvelevat arjen asiantuntijuutta"** kehittämiskeskus HAUS:ssa. Seminaariin osallistui noin 100 asiantuntijaa.

7.3.2005 järjestettiin kansallinen opettajuutta käsittelevä seminaari **"Opettaja elinikäisenä oppijana"** Helsingin yliopistossa, kasvatustieteen laitoksen luentosalissa. Seminaariin osallistui noin 100 asiantuntijaa.

19.5.2005 järjestettiin yhteistyössä Vokke-projektin ja taideaineiden jaoksen kanssa **Taidekasvatuksen kehittämisseminaari** Helsingin yliopistossa, kotitalous- ja käsityötieteiden laitoksella. Seminaariin osallistui noin 200 taidekasvatuksen asemasta kiinnostunutta asiantuntijaa. Yliopistojen edustajien lisäksi mm. taidealan järjestöt, poliittiset päätöksen tekijät ja koulujen opettajat olivat paikalla sankoin joukoin. Myös Opettaja-lehti raportoi seminaarista.

31.8.2005 järjestettiin kodin ja koulun välisen yhteistyön tematiikkaan liittyvä seminaari **Kasvatustehtävä – kodin ja koulun yhteinen tehtävä** Helsingin yliopistossa, soveltavan kasvatustieteen laitoksella.

Keskiviikkona 14.9.2005 Vokke-projekti, KasVi-hanke ja Jyväskylän yliopiston opettajan-koulutuslaitos järjestivät **Virtuaalisten kurssien ja moduulien kehittäminen luokanopettajakoulutuksen monialaisiin opintoihin** -seminaarin Jyväskylässä, Jyväskylän yliopiston päärakennuksessa (Seminaarinkatu 15). Seminaari oli tarkoitettu luokanopettajakoulutuksen monialaisten opintojen vastuuhenkilöille ja opettajille, jotka haluavat kehittää monialaisiin opintoihin verkkokursseja/moduuleita valtakunnallisena yhteistyönä. Seminaariin osallistui 56 henkilöä.

Perjantaina 11.11.2005 klo 10.00–15.15 Vokke-projekti ja Helsingin yliopiston soveltavan kasvatustieteen laitos järjestivät **Katsomusopetuksen kehitysnäkymät** -seminaarin Helsingin yliopistossa, kotitalous- ja käsityötieteiden laitoksella. Seminaarin ohjelma ja materiaalit on julkaistu sivulla: (<http://www.helsinki.fi/vokke/seminaarit.htm>).

Vokke-projektin kasvatusalan jatko-opintojen kehittämistyöryhmä järjesti Kasvatustieteen päivien yhteydessä Jyväskylässä torstaina 17.11.2005 klo 16–18 symposiumin **Vokke – kasvatusalan jatko-opintojen kehittäminen**. Symposiumin mainos on julkaistu sivulla: (<http://www.helsinki.fi/vokke/Tyoryhmat/VokkeSymposium171105.pdf>).

Tarkemmat tiedot vuoden 2005 seminaarien ja symposiumien esityksistä ja esitysten pitäjistä löytyvät liitteestä 1.

5.4. Kasvatusalan jatko-opintojen kehittämistyöryhmä

Vokke-projektissa työskentelee vuonna 2005 kasvatusalan jatko-opintojen kehittämistyöryhmä, jossa ovat edustettuina kaikki kasvatusalan yliopistollista koulutusta antavat yliopistot Suomessa. Tiedekuntien nimeämistä edustajista koostuva jatko-opintojen kehittämistyöryhmä aloitti toimintansa tammikuussa 2005. Työryhmän puheenjohtajaksi valittiin professori Anna Rajja Nummenmaa Tampereen yliopistosta ja työryhmän sihteerinä toimii tutkija Varpu Tissari Helsingin yliopistosta. Työryhmä määritteli 3.2.2005 pidetyssä 1. kokouksessa tehtävänsä seuraavasti: Jatko-opintojen kehittämistyöryhmän tehtävänä on kasvatustieteellisen alan jatkokoulutuksen kehittämislinjojen hahmottelu lähtökohtana kasva-

tustieteen itseymmärrys, kasvatustieteiden kehittäminen ja yhteiskunnallinen tehtävä-kehittäminen lähtökohtinaan kasvatustieteiden kehittäminen ja kasvatustieteiden yhteiskunnallinen tehtävä. Tavoitteena on, että työryhmä laatii kevään aikana jatko-opintojen kehittämissuunnitelman, joka sisältää ehdotukset suosituksiksi jatko-opintojen rakenteista ja mitoituksista, ja että ryhmä laatii vuoden 2005 loppuun mennessä kasvatustieteiden jatkokoulutuksen sisällöllisen kehittämisen toimenpidesuunnitelman.

Työryhmä kokoontui keväällä 2005 neljä kertaa: 3.2., 11.3., 19.4. ja 9.5. Työryhmän kokouksien esityslistat, muistiot ja muut materiaalit on julkaistu työryhmän verkkosivulla (ks. <http://www.helsinki.fi/vokke/jatkokoulutus.htm>). Myös työryhmän väliraportti *Kasvatustieteellisen alan jatkokoulutuksen kehittäminen* ja sen liitteet on julkaistu em. sivulla. Väliraporttia ja ehdotuksia kasvatustieteellisen alan jatkotutkintojen rakenteeksi ja mitoituksiksi on käsitelty Vokke-projektin neuvottelukunnan kokouksessa 23.5.2005. Neuvottelukunnan päätökset on julkaistu neuvottelukunnan 13. kokouksen muistiossa Vokke-projektin sivulla (<http://www.helsinki.fi/vokke/neuvottelukunta>). Muistion liitteenä 2 on julkaistu Kasvatustieteellisen alan jatkotutkintojen rakenne ja mitoitus: tohtorin tutkinnon laajuus 240 op/Vokke-suositus (liite 2).

Syksyllä työryhmä kokoontui kolme kertaa. Työryhmän kokoukset järjestettiin seuraavasti: maanantaina 29.8. klo 10–15 Helsingin yliopistossa, käyttäytymistieteellisessä tiedekunnassa (Siltavuorenpenger 20 R), tiistaina 11.10. klo 10–15 Tampereen yliopistossa, opettajankoulutuslaitoksen varhaiskasvatuksen yksikössä (Hallituskatu 30) ja torstaina 17.11. klo 12–15 Jyväskylän yliopistossa (Lyhty).

Lisäksi työryhmä järjesti Jyväskylässä Kasvatustieteen päivien yhteydessä torstaina 17.11.2005 klo 16–18 symposiumin Vokke – kasvatusalan jatko-opintojen kehittäminen. Symposiumin mainos on julkaistu Vokke-projektin jatko-opintojen kehittämistyöryhmän sivulla (<http://www.helsinki.fi/vokke/Tyoryhmat/VokkeSymposium171105.pdf>) ja työryhmän jäsenet mainostivat symposiumia omissa yliopistoissaan.

Työryhmän puheenjohtaja kertoi työryhmän työskentelystä, loppuraporttiluonnoksesta neuvottelukunnan kokouksessa 22.11.2005. Työryhmän viimeinen kokous järjestetään 23.1.2006 Tampereen yliopistossa. Tarkoituksena on, että työryhmän loppuraportti valmistuu tammikuun loppuun mennessä. Loppuraportti julkaistaan työryhmän verkkosivulla (<http://www.helsinki.fi/vokke/jatkokoulutus.htm>).

5.5. Täydennyskoulutuksen strategiatyöryhmä

Neuvottelukunta asetti keväällä 2005 työryhmän, jonka tehtäväksi annettiin kasvatusalan täydennyskoulutuksen strategian laatiminen. Työryhmään kutsuttiin professori Tero Autio (Tampereen yliopistosta), johtaja Anna-Liisa Rassi (Jyväskylän yliopistosta), erityisasiantuntija Juha Henriksson (Suomen kuntaliitosta), koordinaattori Mari Suvanto (Turun yliopistosta) ja koordinaattori Taina Kaivola (Helsingin yliopistosta) sekä puheenjohtajaksi Ritva Jakku-Sihvonen (Vokke-projektista). Työryhmän kokouksien sihteereinä ovat toimineet tutkija Leena Lehtimäki ja tutkija Varpu Tissari (Vokke-projektista). Työryhmä on kuullut strategiatyössään asiantuntijoita. Työryhmän laatima Kasvatus- ja opetusalan täydennyskoulutuksen strategia hyväksyttiin neuvottelukunnan kokouksessa 22.11.2005. Strategia sisältää mm. täydennyskoulutuksen kehittämisen strategisia periaatteita ja 20 aloitetta kasvatusalan akateemisen täydennyskoulutuksen kehittämiseksi (ks. Liite 2). Kasvatus- ja opetusalan täydennyskoulutuksen strategia on julkaistu paperiversiona ja kasvatusalan täydennyskoulutuksen työryhmän sivuilla (<http://www.helsinki.fi/vokke/taydennyskoulutus.htm>).

6. Toiminta vuonna 2006

6.1. Neuvottelukunnan kokoukset

Vuonna 2006 neuvottelukunta kokoontuu 2 kertaa. Neuvottelukunnan kokouksien muistiot ja niiden liitteitä on julkaistu Vokke-projektin verkkosivulla (<http://www.helsinki.fi/vokke/neuvottelukunta.htm>).

Neuvottelukunnan 15. kokous järjestettiin 28.2.2006 klo 10.00–15.00 Helsingin yliopistossa, käyttäytymistieteellisessä tiedekunnassa. Kokouksessa käsiteltiin Vokke-projektin Kasvatusalan jatko-opintojen kehittämistyöryhmän loppuraporttia *Kasvatustieteellisen alan tohtorikoulutuksen kehittäminen*, ulkomailla suoritettujen tutkintojen hyväksymistä Suomessa sekä ammattikorkeakouluissa suoritettujen pedagogisten opintojen korvaavuutta.

Neuvottelukunta päätti kuulla sähköpostitse varsinaisten jäsentensä kannan jatko-opintojen kehittämistyöryhmän ja neuvottelukunnan puheenjohtajan tohtorin tutkinnon rakennesityksiin. Sähköpostiäänestyksessä, joka päättyi 17.3.2006, puheenjohtajan ehdotusta rakenteeksi kannatti 11 neuvottelukunnan jäsentä, jatko-opintojen kehittämistyöryhmän esitystä 7 neuvottelukunnan jäsentä ja äänestämättä jätti 11 jäsentä.

Neuvottelukunnan kokousmuistio on julkaistu neuvottelukunnan verkkosivulla (<http://www.helsinki.fi/vokke/neuvottelukunta>). Kokousmuistion liitteenä on julkaistu kokouksen jälkeen suoritettun sähköpostiäänestyksen perusteella neuvottelukunnan puheenjohtajan Hannele Niemen ehdotus, joka hyväksyttiin Vokke-suositukseksi tohtorin tutkinnon rakenteeksi ja mitoituksiksi (Kasvatustieteellisen alan jatkotutkintojen rakenne ja mitoitus: tohtorin tutkinnon laajuus 240 op). Suositus on julkaistu myös tämän toimintakertomuksen luvussa 16.5.

Neuvottelukunnan viimeinen kokous järjestetään 7.11.2006 klo 17.00–18.30 Helsingin yliopistossa, käyttäytymistieteellisessä tiedekunnassa, Oppimiskeskus Minervassa.

6.2. Muut kokoukset

Ainakin Luokanopettajakoulutuksen jaos ja Kasvatustieteen jaos kokoontuvat kevään 2006 aikana.

6.3. Seminaarit

Maanantaina 6.11.2006 järjestetään **Innovatiivinen opettajankoulutus** -seminaari Helsingin yliopistossa, kotitalous- ja käsityötieteiden laitoksella (Siltavuorenpenger 10, auditorio 2).

Tiistaina 7.11.2006 järjestetään Vokke-projektin päätösseminaari **Kasvatustieteilijöiden yhteiskunnallinen vastuu** Helsingin yliopistossa, kotitalous- ja käsityötieteiden laitoksella (Siltavuorenpenger 10, auditorio1).

6.4. Kasvatusalan jatko-opintojen kehittämistyöryhmä

Vokke-projektissa työskenteli vuonna 2005 kasvatusalan jatko-opintojen kehittämistyöryhmä, jossa olivat edustettuina kaikki kasvatusalan yliopistollista koulutusta antavat yliopistot Suomessa. Työryhmän työskentelystä vuonna 2005 on raportoitu tämän asiakirjan luvussa 5.4.

Kasvatusalan jatko-opintojen kehittämistyöryhmä kokoontui vuonna 2006 yhden kerran. Työryhmän viimeinen kokous järjestettiin 23.1. klo 10.00–15.45 Tampereen yliopiston opettajankoulutuslaitoksen varhaiskasvatuksen yksikössä. Yhteensä työryhmä kokoontui kahdeksan kertaa. Kokousmuistiot ja työryhmän ehdotus Vokke-suositukseksi tohtorin tutkinnon rakenteeksi ja mitoituksesi on julkaistu työryhmän sivuilla (<http://www.helsinki.fi/vokke/jatkokoulutus>). Tämän toimintakertomuksen liitteenä 3 on jatko-opintojen kehittämistyöryhmän toimenpide-ehdotukset kasvatustieteellisen alan tohtorikoulutuksen kehittämiseksi.

Työryhmän puheenjohtaja professori Anna Raija Nummenmaa esitteli työryhmän loppuraportin Vokke-projektin neuvottelukunnalle, joka käsitteli sitä kokouksessaan 28.2.2006. Neuvottelukunnan kokousmuistio ja sen liitteet on julkaistu neuvottelukunnan verkkosivulla (<http://www.helsinki.fi/vokke/neuvottelukunta>) (ks. myös tämän toimintakertomuksen luku 6.1). Työryhmän loppuraportti *Kasvatustieteellisen alan tohtorikoulutuksen kehittäminen* julkaistiin 7.4.2006 Vokke-projektin sivulla (<http://www.helsinki.fi/vokke/jatkokoulutus>). Työryhmän väliraportti *Kasvatustieteellisen alan jatkokoulutuksen kehittäminen* julkaistiin 8.6.2005 em. sivuilla.

6.5. Ulkomailla opettajan tutkinnon suorittaneiden virkakelpoisuuteen perehtyvä työryhmä

Ulkomailla opettajan tutkinnon suorittaneiden virkakelpoisuuteen perehtyvän työryhmän kokous pidettiin 31.1.2006 Helsingin yliopistossa, käyttäytymistieteellisessä tiedekunnassa, Oppimiskeskus Minervassa. Kokouksessa käsiteltiin Opetushallituksen vastaus Vokke-työryhmän lähettämään tiedusteluun koskien ulkomailla suoritettujen opettajatutkintojen tunnustamista ja sovittiin jatkotoimenpiteistä Vokke-neuvottelukunnan kokousta varten. Kokouksen muistio on julkaistu työryhmän sivuilla 24.2.2006 (<http://www.helsinki.fi/vokke/ulkomaisetopettajat>).

7. Luokanopettajakoulutuksen monialaisten opintojen kehittämisen tukeminen

Tavoitteena on tukea yliopistojen luokanopettajakoulutuksen monialaisten opintojen kehittämistä siten, että tuetaan yliopistojen yhteistyötä verkko-opiskeluun soveltuvan aineiston kehittämisessä. Tämä hanke toteutetaan yhteistyössä KasVi-projektin kanssa. Monialaisten opintojen kehittämiseksi perustettiin 13.2.2004 työryhmä, joka toimii osana luokanopettajakoulutusjaosta. Vokke-neuvottelukunnan kokouksessa 8.9.2004 päätettiin asettaa luokanopettajan virtuaalisten monialaisten opintojen kehittämistä varten oma jaos. Jaoksen koollekutsujaksi valittiin dosentti Heikki Kynäslähti Helsingin yliopiston soveltavan kasvatustieteen laitokselta. Jaos kokoontui vuonna 2004 kaksi kertaa.

Vuonna 2005 luokanopettajakoulutuksen virtuaalisten monialaisten jaos kokoontui kaksi kertaa ja lisäksi jaoksen työskentely jatkui kahdessa työryhmässä: ns. portaalityöryhmässä ja monialaisten opintojen kehittämisseminaarin suunnittelutyöryhmässä. Luokanopettajakoulutuksen virtuaalisten monialaisten opintojen kehittämisseminaarin järjestämiseksi sekä mahdollisen yhteistyön käynnistämiseksi Suomen virtuaaliyliopiston kanssa järjestettiin 3 suunnittelukokousta ja käytiin useita puhelinneuvotteluita ja sähköpostikeskusteluja seminaarin suunnitteluryhmään osallistuneiden välillä. Vokke-projekti järjesti seminaarin yhteistyössä KasVi-hankkeen ja Jyväskylän yliopiston kanssa.

Jyväskylässä 14.9.2005 järjestetyn Virtuaalisten kurssien ja moduulien kehittäminen luokanopettajakoulutuksen monialaisiin opintoihin -seminaarin ohjelma, luentomateriaalit ja seminaarin muistio on julkaistu sivulla (<http://www.helsinki.fi/vokke/seminaarit2005>). Seminaarin työryhmien laatimat muistiot (eli ideapaperit yhteistyölle) on julkaistu Vokke-projektin sivulla (<http://www.helsinki.fi/vokke/jaosvirt>). Seminaarin luennot ovat katsottavissa videotallenteina Jyväskylän yliopiston MoVie-moniviestinkanavalla (<http://moniviestin.jyu.fi/sisalto/movie/vokke1409/showProgram>). Ohjeet videotallenteiden katsomiseen ovat luettavissa sivulla: (http://moniviestin.jyu.fi/sisalto/movie/ohjeet_fi).

Seminaarin tuloksista raportoitiin sekä Vokke-neuvottelukunnalle että KasVin johtoryhmälle. **Seminaarissa syntyi VirMo-verkosto, joka keskittyy luokanopettajan koulutuksen monialaisten opintojen virtuaalimoduulien kehittämiseen.** VirMo-verkoston tavoitteena on yliopistojen välisen yhteistyön vakiinnuttaminen luokanopettajakoulutuksen monialaisten opintojen kehittämisessä. Vokke-projekti on perustanut VirMo-verkostolle tiedottamista varten sähköpostilistan, jota ylläpidetään Vokke-konttorissa.

VirMo-verkosto on yksi KasVi-hankkeen toiminta-alueista vuonna 2006. KasVi-hanke on myöntänyt tammikuussa 2006 rahoitusta seuraaville VirMo-verkostoon kuuluville pienverkostoihin: 1) KasKas (käsityönopettajien vertaistukifoorumi), 2) Ympäristö ja terveys, 3) Matemaattisten monialaisten verkosto, 4) LiikuntaKasVi, 5) HisNet, 6 ja 7) Uskonet (2 hanketta), 8) Monialaisten opintojen aihekokonaisuudet, 9) Kasvatuksen historian verkosto. Helmikuussa KasVi-hanke julisti haettavaksi erityisiä lisämäärärahoja, jotka oli tarkoitettu valtakunnallisten verkkoa hyödyntävien oppiaineverkostojen kehittämiseen. KasVi-hankkeen johtokunta päätti 4.4.2006 jakaa KasVi-hankkeen loput pienverkostomäärärahat vuodelle 2006 seuraaville pienverkostoihin: KieliNet (äidinkieli), Kieku (vieraat kielet) ja Virtuaalisen ohjauksen kehittäminen (erityispedagogiikka). VirMo-verkostoon kuuluu siten yhteensä 13 pienverkostoa, joille on myönnetty määrärahaa vuodelle 2006.

VirMo-verkoston pienverkostot sekä niiden vetäjät ja KasVi-suunnittelijat ovat seuraavat:

- 1) Käsityön monialaisten verkosto (KasKas): Jaana Mäki-Tuominen, TY ja Laura Helle, TY
- 2) Ympäristö ja terveys: Eila Jeronen, OY ja Paulina Melakari-Mustonen, OY
- 3) Matemaattisten monialaisten verkosto: Jorma Joutsenlahti, TaY ja Sarita Kaunisto-Laine, TaY
- 4) LiikuntaKasVi: Riitta Asanti, TY ja Kimmo Heikkinen, JoY
- 5) HisNet: Jukka Rantala, HY ja Kekke Hyvämäki, JY
- 6) ja 7) Uskonet (2 hanketta): Risto Aikonen, JoY ja Kimmo Heikkinen, JoY
- 8) Monialaisten opintojen aihekokonaisuudet: Liisa Kyyrönen, JY ja Annukka Uusitalo, HY
- 9) Kasvatuksen historia: Juhani Tähtinen, TY ja Laura Helle, TY
- 10) Äidinkielen ja kirjallisuuden verkosto: Katri Savolainen, JoY ja Hilikka Seppänen, JoY/Savonlinna
- 11) KieliNet (äidinkieli): vetäjinä Katri Savolainen, JoY ja Anneli Kauppinen, JY ja suunnittelijana Hilikka Seppänen, JoY/Savonlinna
- 12) Kieku (vieraat kielet): vetäjinä Raili Hildén, HY ja Seppo Tella, HY ja suunnittelijana Annukka Uusitalo
- 13) Virtuaalisen ohjauksen kehittäminen (erityispedagogiikka): Markku Sassi, JY

KasVi-hanke järjestää VirMo II -seminaarin Turussa 24.–25.8.2006. Toiveita ja ehdotuksia voi esittää KasVi-suunnittelijoille sähköpostitse ([kasvisuunnittelijat \(at\) utu.fi](mailto:kasvisuunnittelijat@utu.fi)).

KasVi-hankkeen saaman ennakkopäätöksen mukaan Opetusministeriö ei myönnä KasVi-hankkeelle lisärahoitusta VirMo-verkoston toimintaan vuosille 2007–2009. KasVin suunnittelijat ja johtoryhmä tekevät kuitenkin parhaansa taatakseen VirMo-verkostoille toiminta-

edellytykset myös jatkossa. Laura Helteen mukaan tämä edellyttää käytännössä panostusta tiedekunnilta ja/tai laitoksilta.

8. Aineenopettajakoulutuksen opettajan pedagogisten opintojen kehittäminen (VIRPEDA, ePeda)

22.6.2004 Vokke-projekti, KasVi-hanke ja eNORSSI-hanke kävivät yhteistyöneuvottelun koskien opettajan pedagogisten opintojen järjestämistä verkosto- ja verkkoyhteistyönä eri yliopistojen kesken.

24.8.2004 pidettiin neuvottelu tiedekuntien opettajan pedagogisten opintojen vastuuhenkilöille. Teemana oli virtuaalisten opettajan pedagogisten opintojen kehittäminen osana opettajankoulutuksen tutkinnonuudistusta. Neuvottelussa valittiin työryhmä, joka jatkaa virtuaalisten opettajan pedagogisten opintojen suunnittelua. Työryhmä valmisti Vokke-neuvottelukunnalle esityksen VIRPEDA-opintojen (ePeda) toteuttamisesta (VIRPEDA: tarve, toteuttaminen, hallinto ja talous). Työryhmän puheenjohtajana toimii professori Jari Lavonen Helsingin yliopiston soveltavan kasvatustieteen laitokselta. Hankeen suunnittelutyö jatkuu.

9. Tutkintojen kehittämistä ja arviointia palvelevat julkaisut

Tavoitteena oli vuoden loppuun 2004 mennessä saada kootuksi raportti, johon kootaan kasvatustieteen tutkintojen uudistamisen lähtötilanne. Raportti on tarkoitettu materiaaliksi tulevalle tutkintojen kehittämisen arvioinnille. Raportit kasvatustieteestä ja opettajankoulutuksesta ovat Vokke-projektin verkkosivuilla (<http://www.helsinki.fi/vokke/materiaalit>).

Vuonna 2005 julkaistiin Ritva Jakku-Sihvosen toimittamana julkaisu "Uudenlaisia maistereita – kasvatustieteen koulutuksen kehittämislinjoja", jonka tarkoituksena oli tuottaa tutkinnonuudistuksen toteutuksen seurannan ja arvioinnin tarpeisiin tausta-aineistoa. Julkaisussa analysoidaan tutkinnonuudistukselle asetettuja yhteiskunnallisia ja koulutuspoliittisia tavoitteita ja koulutuksen kehittämisen lähtökohtia.

Vokke-projektissa on tekeillä kaksi englanninkielistä julkaisua, joista toinen käsittelee suomalaista opettajankoulutusta ja toinen suomalaista kasvatustieteellistä ajattelua ja sen merkitystä yhteiskuntakehitykseen. Lisäksi tekeillä on katsomusaineiden opetusta sekä taide- ja taitoaineiden opetusta käsittelevät artikkelikokoelmat. Vokke-projektin julkaisuluettelo on tämän toimintakertomuksen liitteenä (ks. Liite 4).

10. Tutkimustoiminta ja sen tukeminen

Vokke-projekti tarjoaa tukea ja aineistoja projektin kohdealueen tutkimukseen. Tarkoituksena on tuottaa tutkimustietoa projektin edetessä. Yksityiskohtainen suunnitelma konkretisoituu vuoden 2005 alussa. Luokanopettajakoulutuksen alueelta on valmistunut Mari Ahon ohjattua harjoittelua koskeva pro gradu -tutkielma (Helsingin yliopisto) ja toista gradua valmistellaan kasvatustieteellisen avainkompetensseista (Jaana Fränti, Tampereen yliopisto).

10.1. Opettajankoulutuksen tutkimuksen edistäminen

Yliopistoille laadittiin kirje, jolla pyritään motivoimaan asiasta kiinnostuneita (jatko)opiskelijoita suuntaamaan tutkimustaan erityisesti opettajankoulutukseen.

10.2. Kasvatustieteen opetussuunnitelmien tutkimus

Vokke-projektissa on tarkoitus analysoida vuosien 2005–2006 aikana eräiden kasvatustieteen opetussuunnitelmien tavoitteita ja kasvatustieteen opetuksen keskeisiä sisältöalueita 2003–2004 vaatimuksien ja uusien 2005 vaatimuksien mukaan. Tutkimus on tarkoitettu palvelemaan tulevaa tutkinnonuudistuksen arviointia.

Tutkimuksen tavoitteena on vertailla opettajan pedagogisten opintojen, luokanopettajakoulutuksen ja kasvatustieteen sekä mahdollisesti aikuiskasvatustieteen asiantuntijaohjelmien koulutuksen tavoitteita ja keskeisiä kasvatustieteellisiä sisältöalueita kahdeksassa yliopistossa. Tutkimusaineiston muodostavat tiedekuntien opinto-oppaat ja kasvatustieteen professoreilta kerätty haastatteluaineisto. Tutkintojen kehittämistyötä palvelemaan tarkoitettua vertailutietoa on koottu kesän 2004 aikana verkkosivuille. Opetussuunnitelmien laadintaprosessia koskeva professorien haastatteluaineisto on kerätty 2004 ja 2005. Vuonna 2005 perustetuilla Vokke-projektin englanninkielisillä verkkosivuilla (<http://www.helsinki.fi/vokke/english/publications>) on julkaistu projektiin liittyviä julkaisutietoja sekä seminaari- ja konferenssiesityksiä (ks. Liite 4).

Tutkimuksen resurssit muodostuvat seuraavasti: projektin johtaja 1/3 työajasta 2005 ja 2/3 työajasta 2006, tutkija 1/2 työajasta 2005 ja 2/3 työajasta 2006, tutkimussihteeri 1/2 työajasta 2005 ja 2/3 työajasta 2006.

11. Sidosryhmäyhteistyö ja tiedottaminen

Vokke-neuvottelukunta pyrkii kuulemaan ja informoimaan kaikkia niitä tahoja, joita tutkinnonuudistus koskee. Vokke-projekti tiedottaa verkkosivuillaan (<http://www.helsinki.fi/vokke>) toiminnastaan ja järjestää tilaisuuksia, joissa eri sidosryhmillä on mahdollisuuksia vaikuttaa kasvatustieteen tutkimusten kehittämiseen, kuulla yliopistojen näkemyksiä tutkimusten kehittämisestä ja saada tietoa tulevasta linjauksista ja niiden perusteluista.

OPM vastaa tutkinnonuudistuksen tiedottamisesta kansalaisille. Vokke-projekti vastaa sisältötiedon tuottamisesta OPM:lle ja tiedottamisesta omille sidosryhmilleen. Vokke-konttori laatii suunnitelman, jota käsitellään neuvottelukunnassa keväen 2005 aikana.

12. Vokke-projektin kansainvälinen yhteistyö

Vokke-projektin tavoitteena on seurata kasvatustieteen ja opettajankoulutuksen tutkimusrakennemuutosten ratkaisuja Bologna-prosessiin osallistuvissa maissa, ja tiedottaa niistä verkkosivuillaan. Suomalaisen kasvatustieteen ja opettajankoulutuksen tutkimusrakennemuutosten esittely rakennetaan verkkosivuille (myös ruotsiksi ja englanniksi).

Vokke-konttori selvittää eri maiden tutkimusrakennemuutosten ratkaisuja, opettajankoulutuksen tutkimusten kansainvälistä yhteistyötä sekä koulutusten vertailtavuutta. Tavoitteena on koota verkkosivuille kooste tahoista, jotka koetaan hyödyllisiksi. Lisäksi on luotu linkkilista, jonka välityksellä on mahdollista tutustua eri maiden käytäntöihin.

Vokke-projektissa tehtävää tutkimusta on esitelty NERA-konferenssissa maaliskuussa 2005 ja ECER-konferenssissa syyskuussa 2005. Tarton ja Tallinnan yliopiston asiantuntijoita ja Tallinnan yliopiston tutkimusryhmän edustaja ovat vierailleet Suomessa tutustumassa Vokke-konttorissa tehtävään kehittämistyöhön. Lisäksi Vokke-projektin vieraana on käynyt opettajankouluttajia Hiroshiman yliopistosta.

Projektinjohtaja on osallistunut EU-opettajankoulutuksen periaatteita koskevan asiantuntijaryhmän seminaariin kesällä 2005 ja opiskelijoiden kansainvälistä liikkuvuutta selvittäneen EU-työryhmän toimintaan.

Lisäksi projektinjohtaja on esitellyt Vokke-projektia Tallinnassa marraskuussa 2005 ja Växsjön yliopistossa joulukuussa 2005.

13. Vokke-projektin tuki jaoksien työlle

Jaosten työn tukemiseksi järjestetään pieniä alakohtaisia tapahtumia. Jaoksien toteutuneesta työskentelystä (jaoksien kokouksista ja seminaareista) on raportoitu vuoden 2005 osalta kohdissa 5.2. ja 5.3. Erityispedagogiikan seminaarin ja varhaiskasvatuksen seminaarin järjestämistä oli toivottu, mutta niiden järjestämisestä luovuttiin.

14. Vokke-projektin talous

Vuoden 2006 varainkäyttösuunnitelma on esitetty seuraavassa taulukossa. Vokke-projektin rahankäyttö vuosina 2003-2006 on esitetty Liitteessä 5.

Vuoden 2006 varainkäyttösuunnitelma	
Määräraha vuodelle 2006	190 000
Vuodelta 2005 siirtyy	31 780
Käytettävissä vuonna 2006 yhteensä	221 780
Menot:	
Palkkakulut	143 000
Muut palkat ja palkkiot	3 300
Julkaisukustannukset (sis. käännös- ja kielentarkastuspalkkiot)	33 680
Neuvottelukunnan kokoukset (2+1)	12 000
Päätösseminaarit (1 ja 2)	20 000
Konferenssimaksut ja -matkat	8 000
Muut menot (toimisto- ja puhelinkustannukset)	1 800
Menot yhteensä	221 780

15. Uusi tutkintorakenne kasvatusalalla: kehittämisen lähtökohtia

15.1. Yleisiä lähtökohtia

Uudessa tutkintojärjestelmässä on kaksi perustutkintoa. Perustutkinnot ovat kasvatustieteen kandidaatin tutkinto (180 ECTS) ja kasvatustieteen maisterin tutkinto (120 ECTS). Tutkintojen yleiset tavoitteet ja laajuudet on määriteltä vuodel 2004 kuluessa. Opetusministeriön tekemien linjauksien (säädosvalmistelusta saatujen tietojen) pohjalta on ollut mahdollista käydä keskustelua tutkintojen kehittämisestä.

Kasvatusalalla tutkintojen kehittämisen yhteisiä lähtökohtia ovat:

- Yliopistokoulutus on kompetenssiperustaista koulutusta, joka luo edellytykset jatkokoulutukseen ja työelämässä toimimiseen.
- Kandidaattivaiheessa koulutuksen tavoitteena on omaan alaan perehtyminen ja akateemiseen tietotuotantoon ja toimintakulttuuriin tutustuminen.
- Maisterivaiheessa tavoitteena on työelämässä ja tutkijayhteisössä arvostettu akateeminen asiantuntijuus.

15.2. Opintokokonaisuuksien, opinnäytteiden sekä kieli- ja viestintäopintojen laajuudet

Neuvottelukunta on sopinut perus-, aine- ja syventävien opintojen laajuuksia ja kandidaattitutkinnon rakennetta koskevista suosituksista 14.1.2004 ja 15.2.2004 pidetyissä kokouksissa.

15.2.1. Perusopinnot (Suositus 14.1.2004)

- Perusopintojen laajuus on 25 opintopistettä.
- Perusopinnoissa voi olla kaikille yhteinen osa 15 opintopistettä. ja painottuneet opinnot 10 opintopistettä (esim. yleinen kasvatustiede, aikuiskasvatus tai varhaiskasvatus).
- Perusopintojen tavoitteena on perehdyttää opiskelijaa kasvatuksen historian, kasvatuksen filosofian, kasvatopsykologian, didaktiikan ja kasvatussosiologian keskeisiin sisältöihin.

15.2.2. Aineopinnot (Suositus 14.1.2004)

- Laajuus vähintään 35 opintopistettä
- Kandidaattitutkinnon opinnäyte 10 opintopistettä
- Opinnäytteeksi hyväksyttävän proseminaariryön laajuus on 6 opintopistettä ja seminaarien osuus 4 opintopistettä

15.2.3. Syventävät opinnot (Suositus 12.2.2004)

- Syventävien opintojen laajuudeksi esitetään vähintään 70 opintopistettä, jonka lisäksi kasvatustieteen maisteriopinnoissa (pääaineena kasvatustiede, aikuiskasvatus tai erityispedagogiikka) pääaineopiskelijalle pakolliselle harjoittelulle esitetään vähintään 10 opintopistettä.
- Syventävien opintojen rakenne maisteriopinnoissa ja erillisissä maisteriohjelmissa vaihtelee, mutta gradun ja seminaarien yhteislaajuudeksi suositetaan 40 pistettä.

15.2.4. Viestintäopinnot ja opiskeluun orientoivat opinnot (Suositus 14.1.2004)

- Viestintäopintojen laajuudeksi esitetään kandidaattitutkinnossa 15 opintopistettä ja maisterintutkinnossa 5 opintopistettä.
- Kandidaattitutkintoon kuuluu lisäksi yliopisto-opiskeluun orientoivia opintoja, jotka sisältävät mm. henkilökohtaisen opetussuunnitelman käyttöön ja tietotekniikkaan orientoivia opintoja 5 opintopistettä.

16. Alempi korkeakoulututkinto (kandidaatin tutkinto), ylempi korkeakoulututkinto (maisterin tutkinto) ja tohtorin tutkinto

Perusvaatimukset kandidaatin ja maisterin tutkinnoille määritellään asetuksessa. (Valtioneuvoston asetus, annettu 19.8.2004)

Tavoitemäärittelyt kandidaatin ja maisterin tutkinnoille on esitetty seuraavissa alaluvuissa.

16.1. Alemman korkeakoulututkinnon tavoitteet

Alempaan korkeakoulututkintoon johtavan koulutuksen tulee antaa opiskelijalle:

- 1) tutkintoon kuuluvien pää- ja sivuaineiden tai niihin rinnastettavien kokonaisuuksien perusteiden tuntemus sekä edellytykset alan kehityksen seuraamiseen
- 2) valmiudet tieteelliseen ajatteluun ja tieteellisiin työskentelytapoihin tai taiteellisen työn edellyttämät tiedolliset ja taidolliset valmiudet
- 3) edellytykset ylempään korkeakoulututkintoon johtavaan koulutukseen ja jatkuvaan oppimiseen
- 4) edellytykset hankkimansa tiedon soveltamiseen työelämässä, sekä
- 5) riittävä viestintä- ja kielitaito.

16.2. Ylemmän korkeakoulututkinnon tavoitteet

Koulutuksen tulee antaa opiskelijalle:

- 1) pääaineen tai siihen rinnastettavan kokonaisuuden hyvä tuntemus ja sivuaineiden perusteiden tuntemus taikka koulutusohjelmaan kuuluvien syventävien opintojen hyvä tuntemus
- 2) valmiudet tieteellisen tiedon ja tieteellisten menetelmien soveltamiseen tai edellytykset itsenäiseen ja vaativaan taiteelliseen työhön
- 3) valmiudet toimia työelämässä oman alansa asiantuntijana ja kehittäjänä
- 4) valmiudet tieteelliseen tai taiteelliseen jatkokoulutukseen sekä
- 5) hyvä viestintä- ja kielitaito.

Koulutus perustuu tutkimukseen tai taiteelliseen toimintaan sekä alan ammatillisiin käytäntöihin.

16.3. Neuvottelukunnassa vuonna 2004 hyväksytyt kasvatusalan tutkintorakennesuositukset sekä jaoksissa käsiteltyjä tavoitteita

Seuraavaksi on esitetty Vokke-projektin neuvottelukunnassa vuonna 2004 hyväksytyt kasvatusalan tutkintorakennesuositukset sekä Vokke-projektin jaoksissa käsiteltyjä tutkintojen tavoitteita.

Tutkintorakennesuosituksset on viimeistelty Vokke-konttorissa 10.2.2005 ja julkaistu pdf- ja powerpoint-dokumentteina ja ojentena Vokke-projektin verkkosivulla: (<http://www.helsinki.fi/vokke/suosituksset.htm>). Suora linkki Kasvatusalan tutkintorakennesuosituksset -asiakirjan pdf-muodossa julkaistuun ojenteseen on: http://www.helsinki.fi/vokke/Suosituksset/Tutkintorakennesuosituksset_100205vt_ojenne.pdf

Jaoksissa käsitellyt tavoitteet on julkaistu jaoksien verkkosivuilla siltä osin kuin tavoitteet on toimitettu Vokke-konttoriin.

LUOKANOPETTAJAN KOULUTUS

Yhteiskuntakonteksti

Luokanopettaja on kasvatuksen, opetuksen ja oppimisen monipuolinen asiantuntija, joka hallitsee tehtävänsä, kykenee itsenäiseen toimintaan, tuntee kasvatusvastuunsa ja huolehtii ammattitaidostaan. Hänellä on hyvät valmiudet yhteistyöhön kouluyhteisön kaikkien jäsenten, kotien, opetustoimen hallinnon ja yhteiskunnan kulttuuri- ja hyvinvointipalveluista vastaavien tahojen kanssa. Luokanopettaja vastaa perusopetuksen vuosiluokkien 1-6 opetuksesta.

Tavoite kandidaatin tutkinnossa

Kandidaatin tutkinnossa opiskelija suuntautuu kasvatustieteelliseen ajatteluun, perehtyy kasvatusta, opetus-opiskelu-oppimisprosessia, ihmisen persoonallisuuden kehitystä, sosisaatiota ja sivistystä koskevaan tieteelliseen tietoon sekä koulutusjärjestelmään ja sen merkitykseen yhteiskunnassa. Hänellä on edellytykset opettaa kaikkia perusopetuksen 1–6 -luokilla opetettavia aineita ja hän on perehtynyt eri oppiaineiden didaktiikkaan. Opiskelija on perehtynyt kasvatopsykologian, kasvatustieteen, kasvatustieteiden ja kasvatuksen historian perusteisiin. Hän hallitsee tieto- ja viestintätekniikan monipuolisen käytön ja hänellä on riittävä kielitaito. Opiskelijalla on edellytykset kasvatusalan tieteellisen tutkimuksen kriittiseen tarkasteluun ja hän on tutustunut keskeisiin tutkimusmenetelmiin. Kandidaatin tutkinto luo edellytykset maisterin koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen.

Tavoite maisterin tutkinnossa

Maisterin tutkinnossa opiskelija saa valmiudet perusopetuksen alaluokkien opettajana toimimiseen. Hän harjaantuu opettajan työhön ja pystyy opetuksen, opiskelun ja oppimisen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Hän kykenee toimimaan eettisesti ja pystyy yhteistyöhön kouluyhteisön jäsenten, oppilaiden vanhempien ja koulun eri sidosryhmien kanssa. Opiskelija hallitsee monipuolisesti tutkimusmenetelmiä sekä kykenee kriittiseen ajatteluun ja itsenäiseen tutkimuksen tekemiseen. Hän pystyy arvioimaan omaa työtään, kykenee luovaan ajatteluun ja on valmis kohtaamaan muutoksia työssään. Tutkinnon suorittanut maisteri pystyy toimimaan yhteiskunnallisena vaikuttajana ja monipuolisena kasvatusalan asiantuntijana.

**Luokanopettajakoulutus:
Vokke-suositus**

Opintokokonaisuus	KK 180	KM 120	300
Viestintä ja orientoivat opinnot, HOPS	15+5	5	25
Pääaineopinnot	60	80	140
• opinnäyte • tutkimusmenetelmäopinnot • muut pääaineopinnot	10 10 15	40 5 	
• opettajan pedagogiset opinnot joista ohjattu harjoittelu vähint. 20 op	25	35	
Monialaiset opinnot	60		60
Sivuaineen opintoja tai vapaasti valittavia opintoja, esim. yliopistokohtaisia sovelluksia teemoista: monikulttuurisuus, erityisopetus, tieto- ja viestintätekniikka jne.	40	35	75

**Luokanopettajakoulutus:
pääaineen sisältöjen jakautuminen, Vokke-suositus**

Kasvatustiede	KK	KM	
Opinnäyte	10	40	50
Tutkimusmenetelmäopinnot	10	5	15
Muut pääaineopinnot	15		15
Opettajan pedagogiset opinnot	25	35	60
Yhteensä	60	80	140

OPETTAJAN PEDAGOGISET OPINNOT

Yhteiskuntakonteksti

Opettajan pedagogiset opinnot tuottavat laajan pätevyyden opettaa eri oppilaitosmuodoissa. Pedagogiset opinnot pätevöittävät työskentelemään lasten, nuorten ja aikuisten opettajana. Koulutus luo edellytykset opetuksen suunnitteluun, toteuttamiseen, arviointiin ja tutkivaan kehittämiseen. Opettajakoulutus perehdyttää opiskelijat yhteistyöhön kouluyhteisön eri henkilöstöryhmien, kotien ja opetustoimen hallinnon kanssa sekä moniammatilliseen yhteistyöhön hyvinvointi- ja kulttuuripalvelujen edustajien kanssa. Ohjatulla harjoittelulla on opettajan pedagogisissa opinnoissa keskeinen merkitys.

Opettajan pedagogisten opintojen tavoite

Opettajan pedagogisten opintojen tavoitteena on perehdyttää opiskelija oppimisen ja opettamisen didaktisiin ja kasvatopsykologisiin perusteisiin sekä kasvatustieteiden, kasvatuksen historian ja kasvatussosiologisiin perusteisiin. Tavoitteena on luoda edellytykset pedagogiseen vuorovaikutukseen, kehittää opettajuutta ja oppia suunnittelemaan, toteuttamaan ja arvioimaan opetusta oppilaiden ikäkausi, opetussuunnitelma ja kouluyhteisö huomioon ottaen.

Tavoitteena on myös luoda edellytykset yhteistyöhön kollegojen, kotien ja muiden opiskelijalle tärkeiden sidosryhmien ja kulttuuri- ja hyvinvointipalvelujen edustajien kanssa. Tutkimusvalmiuksia kehitetään siten, että opiskelijalla on edellytykset oman opettajuuden opettamisen ja oppimisen sekä koulutyön tutkimiseen.

Ohjatun harjoittelun tavoitteena on tukea opiskelijan kasvua tutkivaksi, kehittäväksi, arvioivaksi opetuksen ja oppimisen asiantuntijaksi, joka osaa tarkastella omaa toimintaansa ja vuorovaikutustaan opetus- ja oppimistilanteissa rakentavan kriittisesti ja reflektoidvasti. Ohjattu harjoittelu tuottaa opiskelijalle valmiuksia kohdata iältään, taustaltaan ja oppimisvalmiuksiltaan monenlaisia oppijoita sekä opettaa, ohjata ja kasvattaa heitä koulutuksen tavoitteiden mukaisesti.

**Aineenopettajan pedagogiset opinnot
vähintään 60 op/Voke-suositus**

Opintokokonaisuus	Kandidaatin tutkinto	Maisterin tutkinto	yhteensä vähintään
Aineenopettajan pedagogiset opinnot - Voivat jakaantua kandidaatti- tutkintoon (25-30 op) ja maiste- rintutkintoon (30-35 op) tai ne voidaan suorittaa kokonaan maisterivaiheessa (vähintään 60 op) tai erillisinä opintoina maisterin tutkinnon jälkeen. Ohjatun harjoittelun osuus on yhteensä vähintään 20 op. - Opettajan pedagogisiin opintoihin sisältyvästä ohjatusta harjoittelusta pääosa tulee suorittaa vasta sen jälkeen kun opetettavan aineen opinnot ovat pääosin suoritettu.	25-30 sisältävät ohjattua harjoittelua	30-35 josta ohjatun harjoittelun osuus vähintään 15 op	60

KÄSITYÖKASVATUKSEN AINEENOPETTAJAN KOULUTUS

Aineenopettajan koulutus, pääaineena käsityökasvatus, Turun yliopisto, Rauman opettajankoulutuslaitos

Yhteiskuntakonteksti

Käsityön aineenopettajan koulutuksessa opiskelijalle annetaan valmius perusopetuksen käsityön ja lukion taitoaineiden (käsityö) tai käsityön ja jonkin muun koulussa opetettavan aineen aineenopettajan tehtävien itsenäiseen hoitamiseen sekä käsityön asiantuntemusta vaativiin sosiaalityön, kulttuuri- ja elinkeinoelämän tehtäviin. Opetettavan aineen opinnoilla tarkoitetaan opetustyön edellyttämää aineenhallintaa edistäviä opintoja.

Koulutuksen tarkoituksena on:

1. antaa sellainen käsityön ja muiden koulussa opetettavien aineiden tietojen ja taitojen hallinta, että opiskelija tuntee alan käsitteistön, materiaalit ja tekniikat sekä pystyy seuraamaan teknologian yleistä kehitystä ja hallitsee oman alansa käytännön työskentelyn riittävän monipuolisesti ja siten pystyy välittämään oppilaille oppiaineen keskeisen tieto- ja taitoaineksen;
2. perehdyttää opiskelija lapsen ja nuoren fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen kehitykseen sekä kasvatukseen, käsityökasvatukseen, käsityön teknologiaan sekä opetus- ja oppimisprosessin tieteellisiin teorioihin ja niiden sovellutuksiin siten, että hän osaa opettajana toimiessaan edistää lapsen ja nuoren kokonaispersoonallisuuden kehitystä koulukasvatukselle asetettujen tavoitteiden mukaisesti,
3. antaa sellainen käsityökasvatuksen, käsityön teknologiakasvatuksen ja kasvatustieteen asiantuntemus, että opiskelija hallitsee kasvatustieteen keskeiset perusteoriat, peruskäsitteistön, yleisen opetusopin ja käsityön opetusopin,
4. antaa opiskelijalle sellainen yhteiskunnan yritys- ja ammattialojen sekä tuotantoelämän tuntemus, että hän voi opetuksessaan ottaa huomioon yhteiskunnassa vallitsevat olosuhteet ja muuttuvat tarpeet ja osaa tunnistaa ja ratkaista käsityökasvatuksessa esille tulevia ongelmia tieteen, teknologian ja käsityön luonteen mukaisesti.
5. antaa opiskelijalle valmius verkkomuotoiseen käsityön opiskeluun virtuaalisissa oppiympäristöissä. Käsityökasvatuksessa tämä liittyy erityisesti käsityön verkko-yliopistotoimintaan. Käsityöopettajaksi koulutettavat perehdytetään monipuolisesti uuteen tietotekniikkaan ja mediakulttuuriin. Samalla huolehditaan siitä, että sisällön hallinta ja kasvatusta ja vuorovaikutustaidot yhdistyvät toisiinsa tasapainoisella tavalla.

Tavoite kandidaatin tutkinnossa

Alempaan korkeakoulututkintoon johtavan koulutuksen tulee antaa opiskelijalle käsityökasvatuksen teknisen työn perusteiden tuntemus ja edellytykset seurata käsityökasvatuksen kehitystä. Lisäksi koulutuksen tulee antaa valmiudet käsityön tuottamis- ja kasvatustapahtuman kohtaamiseen käsityökasvatuksen tieteellisten ajattelu- ja työskentelyvalmiuksien avulla. Opiskelijalle tulee antaa edellytykset käsityökasvatuksessa kasvatustieteen maisterin tutkintoon johtavaan koulutukseen ja jatkuvaan oppimiseen sekä antaa edellytykset oppia omaksumaan, perehtymään ja soveltamaan käsityökasvatuksen opintokokonaisuuksiin sisältyviä tietoja, toimintoja ja arvoja opettajan työelämässä. Koulutus perustuu käsityökasvatuksen tieteelliseen tutkimukseen ja teknisen työn opetuksen ja opettajuuden käytäntöihin.

Tavoite maisterin tutkinnossa

Kasvatustieteen maisterin tutkinnossa tulee käsityökasvatuksen koulutuksen antaa hyvä tuntemus siitä, miten opintokokonaisuudet opitaan siten, että luodaan valmiudet tuottaa tieteellistä tieto-, toiminto- ja arvosisältöä omaan alaan kuuluvista aiheista. Lisäksi opinnot antavat valmiuden rakentaa käyttöteorioita omaa professiota ja jatko-opiskelua varten. Käsityökasvatuksessa perehdytään, sovelletaan ja tutkitaan omaa aihealuetta siinä määrin, että käsityön tuottamistapahtuma opitaan hallitsemaan tasolla, joka antaa valmiudet käsityönopeettajana ja opettajuuden asiantuntijana yleissivistävän perusopetuksen alalla.

**Aineenopettajakoulutus, pääaineena käsityökasvatus:
tutkintojen rakenne, Vokke-suositus**

Opintokokonaisuus	KK 180	KM 120	300
Viestintä ja orientoivat opinnot, HOPS	20 (15+5)	5	25
Pääaineopinnot pääaine: käsityökasvatus opetettava aine: tekninen työ	70	70	140
• opinnäyte • muut pääaineopinnot: käsityökasvatus-opinnot = tno	10 (6+4) 60 (aine 25, tutkmen.10, per.opin.25)	40 30 (tno 10 + tutk.men. 20)	
Opettajan pedagogiset opinnot (väh.)	25	35	60, josta oh- jattua väh. 20
Toinen opetettava aine tai sivuaineet yhteensä	65	10	75

**Aineenopettajien koulutus,
pääaineena käsityökasvatus: pääaineen sisältöjen jakautuminen,
Vokke-suositus**

Käsityökasvatus	KK	KM	
Opinnäyte	10 (6+4)	40	50
Tutkimusmenetelmäopinnot	10	20	30
Muut pääaineopinnot (tekninen työ = tno)	50 (aineop. 25 + perusop. 25)	10 tno	60
Opettajan pedagogiset opinnot	25 väh.	35 väh.	60, josta väh. 20 ohjattua harjoittelua
Yhteensä	95	105	200

Aineenopettajan koulutus, kotitalousopettaja- ja käsityönopettajakoulutus, Helsingin yliopisto

**Kotitalousopettaja, käsityönopettaja, pääaineena
kotitaloustiede/käsityötiede, mukana opetettava sivuaine:
tutkintojen rakenne, malli A, Vokke-suositus**

Opintokokonaisuus	KK 180	KM 120	300
Viestintä ja orientoivat opinnot, HOPS	15+5	5	25
Pääaineopinnot	70	80	150
• opinnäyte	10	40	
• muut pääaineopinnot	60	40	
Sivuaineopinnot/valinnaiset opinnot	65		65
Opettajan pedagogiset opinnot	25	35	60

**Kotitalousopettaja, käsityönopettaja, pääaineena
kotitaloustiede/käsityötiede, mukana opetettava sivuaine:
pääaineen sisältöjen jakautuminen, malli A, Vokke-suositus**

Kotitaloustiede/käsityötiede	KK	KM	
Opinnäyte	10	40	50
Tutkimusmenetelmäopinnot	10	10	20
Muut pääaineopinnot	50	30	80
Yhteensä	70	80	150

**Kotitalousopettaja, käsityönopeettaja, pääaineena kasvatustiede:
tutkintojen rakenne, malli B, Vokke-suositus**

Opintokokonaisuus	KK 180	KM 120	300
Viestintä ja orientoivat opinnot, HOPS	15+5	5	25
Pääaineopinnot	35	60	95
• opinnäyte • muut pääaineopinnot	10 25	40 20	
Opettajan pedagogiset opinnot	25	35	60
Kotitaloustiede tai käsityötiede	vähintään 60 (25+35)		60
Valinnaiset opinnot	40	20	60

**Kotitalousopettaja, käsityönopeettaja, pääaineena kasvatustiede:
pääaineen sisältöjen jakautuminen, malli B, Vokke-suositus**

Kasvatustiede	KK	KM	
Opinnäyte	10	40	50
Tutkimusmenetelmäopinnot	10	10	20
Muut pääaineopinnot	15	10	25
Opettajan pedagogiset opinnot	25	35	60
Yhteensä	60	95	155

LASTENTARHANOPETTAJAN KOULUTUS

Yhteiskuntakonteksti

Varhaiskasvatus on kulttuuristen kehitysympäristöjen luomista tavoitteenaan lasten kehityksen edistäminen ja syrjäytymisen ehkäisy. Varhaiskasvatus käsittää koulua edeltävän kasvatuksen vaiheen ja siirtymävaiheen kouluun. Se koskee niin kotikasvatusta kuin institutionaalista ja muissa elämänpiireissä mm. virtuaalisesti tapahtuvaa kasvatusta. Koulu-laisten iltapäivähoidon yhteiskunnalliset palvelut hyödyntävät varhaiskasvatuksen tietämystä. Varhaiskasvatuksen yhteiskunnalliseen kontekstiin liittyy lapsuuden tutkimus ja lasten kehityksen ja kasvatuksen tarkastelu kulttuurisina ilmiöinä. Varhaiskasvatuksen tiedeperusta on monitieteinen. Varhaiskasvatuksen käsitteistö ja kasvatusteoria on muotoutumassa ja varhaiskasvatus on itsenäistymässä omaksi tieteenalaksi.

Tavoite kandidaatin tutkinnossa

Varhaiskasvatuksen koulutuksen alempaan kandidaatin tutkintoon johtava koulutus tuottaa lastentarhanopettajan pätevyyden. Se luo edellytykset havainnoida ja arvioida lasten kehitystä sekä aidossa yhteistyössä kotien kanssa pitkäjänteisesti suunnitella ja toteuttaa varhais- ja esiopetuksen kehitysympäristöjä, joissa lapsilla on mahdollisuus vuorovaikutukseen vertaisryhmässä, oppimiseen, luovaan työhön ja leikkiin. Lastentarhanopettaja toimii pedagogisena asiantuntijana varhaiskasvatuksen tiimissä ja osallistuu kotien kanssa lasten kehitysviivästymien ennalta ehkäisyyn ja hoitoon. Tehtävä edellyttää lisäksi lapsuuden hahmottamista laajemmissa yhteiskunnallisissa ja globaaleissa yhteyksissä, ammattieettistä toimintaa ja mm. laajenevan monikulttuurisuuden edellyttämiä taitoja. Yliopistollinen koulutus perustuu tieteellisiin työskentelytapoihin, antaa valmiudet tieteelliseen ajatteluun ja pohjan maisteriopintoihin. Opiskelijoilta vaaditaan riittävä viestintä- ja kielitaito.

Tavoite maisterin tutkinnossa

Varhaiskasvatuksen koulutuksesta maisteriksi valmistuvat suorittavat alansa syventävät opinnot, joita tukevat valitut sivuaineet. Maisteriopinnoissa perehdytään itsenäiseen tieteelliseen tiedon hankintaan ja evaluointiin, luodaan valmiudet tutkimustyöhön ja kehittämissuhteisiin. Varhaiskasvatuksen maisterit toimivat varhaiskasvatuksen asiantuntijoina, hallinto-, suunnittelu-, konsultaatio- koulutus- ja johtotehtävissä ja varhaiskasvatuksen tutkimuksessa. Maisterikoulutus tuottaa tieteellisen jatko-opintokelpoisuuden.

**Lastentarhanopettajakoulutus ja sen jälkeinen maisterin tutkinto
(varhaiskasvatus): tutkintojen rakenne, Vokke-suositus**

Opintokokonaisuus	KK 180	KM 120	300
Viestintä ja orientoivat opinnot, HOPS	15+5	5	25
Pääaineopinnot	75 (60+15)	80 (70+10)	155
• opinnäyte	10	40	
• muut pääaineopinnot	50	30	
• harjoittelu	15	10	
Varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen ammatillisia valmiuksia antavat opinnot	60		60
Esi- ja alkuopetus/vallinnaiset opinnot/sivuaaine	25	35	60

**Lastentarhanopettajakoulutus ja sen jälkeinen maisterin tutkinto
(varhaiskasvatus): pääaineen sisältöjen jakautuminen,
Vokke-suositus**

Kasvatustiede	KK	KM	
Opinnäyte	10	40	50
Tutkimusmenetelmäopinnot	10	10	20
Harjoittelu	15	10	25
Muut pääaineopinnot	40	20	60
Yhteensä	75 (60+15)	80 (70+10)	155

LIIKUNNAN AINEENOPETTAJAN KOULUTUS

Jyväskylän yliopisto, liikuntatieteellinen tiedekunta

Yhteiskontakonteksti

Liikunnanopettajan koulutuksen tavoitteena on kouluttaa oman alansa hyvin hallitsevia, pedagogisesti taitavia, kasvatusvastuunsa tuntevia, yhteistyöhön kykeneviä ja omasta ammattitaidostaan huolehtivia yhteiskunnallisesti valvetuneita opettajia. Tavoitteena on antaa valmiudet toimia liikunnanopettajana perusopetuksesta korkea-asteeseen sekä muissa liikunta-alan asiantuntemusta edellyttävissä koulutus- ja opetustehtävissä.

Liikuntatieteiden kandidaatin tutkinnon tavoite (pääaineena liikuntapedagogiikka)

Kandidaattitutkinnon tavoitteena on vaatimustasoperusteisesti, että tutkinnon suorittanut:

- osaa liikunnan aineenhallinnan sekä pedagogiikan perustiedot ja -taidot
- ymmärtää ja osaa käyttää liikuntakasvatusta keinona tukea yksilön kasvua, kokonaiskehitystä ja hyvinvointia sekä mieltää oman kasvatusvastuunsa
- on perehtynyt koulujärjestelmän eri tasojen liikuntakasvatuksen ominaispiirteisiin teoriassa ja käytännössä sekä kykenee havainnoimaan niitä yhteiskunnallisia kehityssuuntia, joihin koulujärjestelmän eri tasojen liikuntakasvatuksella on perusteltua ja mahdollista vaikuttaa (laaja-alainen opettajuus)
- on perehtynyt liikuntapedagogiikkaan sekä teoreettisesti että käytännöllisesti siten, että kykenee perustelemaan liikuntakasvatuksen yksilö- ja yhteiskunnallisia merkityksiä eri tahoille
- on yhteistyökykyinen, hallitsee riittävät kieli- ja viestintätaidot sekä osaa vuorovaikuttavasti toimia eri-ikäisten oppilaiden ja kollegoiden kanssa (työyhteisöllisyys)
- kykenee kohtaamaan käytännön liikuntakasvatustilanteissa heterogeenisiä sekä erityistarpeita omaavia oppilasryhmiä (monikulttuurisuus, soveltava liikunta)
- pystyy liikuntapedagogiikan tutkimustiedon kriittiseen lukemiseen ja analysoimiseen, itsenäiseen tiedonhankintaan sekä tutkielman laadintaan
- Kandidaattitutkinto luo perustan maisteriopinnoille.

Liikuntatieteiden maisterin tutkinnon tavoite (pääaineena liikuntapedagogiikka)

Maisteritutkinnon tavoitteena on vaatimustasoperusteisesti, että tutkinnon suorittanut:

- osaa monipuolisesti liikunnan aineenhallinnan sekä pedagogiikan tietoja ja taitoja
- kykenee vastaamaan laaja-alaisesti liikunnanopettajan ammatin asettamiin haasteisiin
- pystyy kokonaisvaltaiseen oppilaan kasvun ja kehityksen tukemiseen
- on omaksunut hyvät kieli- ja viestintätaidot sekä osaa vuorovaikuttavasti toimia eri-ikäisten oppilaiden, kollegoitten, vanhempien ja koulun erilaisten sidosryhmien kanssa
- on kiinnostunut opettajan työstä ja pystyy kehittämään omaa opettajuuttaan sekä sen pohjalta osallistumaan koulun kasvatus- ja opetuskäytäntöjen kehittämiseen
- on omaksunut tutkivan otteen oman alansa ja itsensä ammatilliseen kehittämiseen
- kykenee tutkimustiedon tuottamiseen ja tieteelliseen viestintään
- osaa toimia liikunnanopettajan sekä sivuainevalintojensa mukaisesti myös muiden op-
piaineiden tai niihin rinnastettavien aihekokonaisuuksien opetustehtävissä
- Maisteritutkinto luo perustan tieteellisille jatko-opinnoille

**Liikunnan aineenopettajakoulutus: tutkintojen rakenne,
Vokke-suositus**

Opintokokonaisuus	KK 180	KM 120	300
Viestintä ja orientoivat opinnot, HOPS	15+3	3	21
Liikunnan yhteiset opinnot Liikunnan yhteiset opinnot on monitieteinen opintokokonaisuus kaikille liikuntatieteiden opiskelijoille (liikunnan aineenopettajakoulutuksessa olevien lisäksi liikuntabiologian ja liikunnan sosi-aalitieteiden laitosten pääaineopiskelijoille). Liikunta nähdään monitieteisenä ilmiönä (= pedagogiikkaan ja didaktiikkaan, ana-tomiaan, biologiaan, fysiologiaan, biomekaniikkaan , terveyteen ja yhteiskuntaan liittyvä ilmiö) ja siksi liikunta- ja terveystieteiden tiedekunnassa on nähty erittäin tärkeäksi sisällyttää tutkinto-vaatimuksiin tiettyjä perusteita em. näkökulmista liikunta-ilmiöön.	20		20
Liikuntapedagogiikan opinnot •tutkielma •tutkimusmenetelmäopinnot	72 10 10	67 40 10	139 50 20
Opettajan pedagogiset opinnot	30	30	60
Sivuaineen opintoja tai vapaasti valittavia opintoja	40	20	60

OPPILAAN- JA OPINTO-OHJAAJAN KOULUTUS

Esimerkkinä Joensuun yliopiston oppilaan- ja opinto-ohjaajan koulutus

Oppilaan- ja opinto-ohjaajien koulutuksen (KK, KM kasvatustiede, pääaineena ohjaus) tavoitteena on, että opiskelija

- 1) perehtyy yhteiskunnan rakenteeseen, toimintatapoihin sekä yhteiskunnalliseen muutosprosessin painopisteen ollessa koulutus-, ammattijärjestelmä- ja työelämätuntemuksessa.
- 2) hankkii perusteelliset tiedot yksilön elämänculusta ja kehityksestä sekä kehityskulun yhteiskunnallisesta ja sosiaalisesta kontekstista ja taidon tunnistaa kontekstin ja kulttuurin merkitystä yksilön elämänculussa.
- 3) omaksuu keskeisen tiedon yksilön ammatillisesta kehityksestä ja ammattiurien kehityksestä.
- 4) hankkii ohjaus- ja opetustehtäviin riittävän kasvatustieteellisen, erityisesti kasvatopsykologisen, kasvatussosiologisen, kasvatustilosofisen sekä pedagogisen tietopohjan sekä taidon soveltaa tietojaan ohjaus- ja opetustilanteessa.
- 5) kehittää henkilökohtaisia vuorovaikutus- ja yhteistoimintataitoja toimiakseen erilaisissa moniammatillisissa työyhteisöissä ja verkostoissa
- 6) oppii käyttämään itsenäisesti ohjauksen keskeisiä työmenetelmiä (tiedottaminen, neuvonta, ohjauskeskustelu, ryhmäohjaus, yhteisölliset työmenetelmät, verkostotyö) ja perehtyy tieto- ja viestintätekniikan sovellusten hyödyntämiseen ohjauksessa
- 7) hankkii aineen opettamisen riittävät tiedot ja taidot
- 8) kehittyy tieteelliseen ja kriittiseen ajatteluun, oppii soveltamaan keskeisiä tutkimusmenetelmiä sekä perehtyy alan ammatikäytäntöjen ja teorioiden kehittämiseen
- 9) arvioi ja rakentaa omaa ammatillista kehitystä ja sivistystä itsenäisesti ja yhteistoiminnallisesti

Kandidaatin tutkinnon tavoite

Kandidaattivaiheessa koulutuksen tavoitteena on, että opiskelija hankkii ohjaus- ja kasvatustieteen tieteellisen ja ammatillisen perussivistyksen ja perehtyy ohjaus- ja opetusalan tutkimus- ja ammatikäytäntöihin. Kandidaatin tutkinnon keskeisenä tavoitteena on luoda edellytykset maisteriopintoihin.

Maisterin tutkinnon tavoite

Maisterivaiheessa koulutuksen tavoitteena on, että opiskelija syventää ja laajentaa ohjaus- ja kasvatustieteen tieteelliseen ja ammatilliseen sivistystään, kehittyy alan tutkimusmetodologian ja ammatikäytännön valmiuksissa sekä hankkii edellytykset itsenäiseen tutkimustiedon tuottamiseen ja ohjausasiiantuntijana toimimiseen. Maisterintutkinto antaa valmiudet ohjausalan asiantuntijatehtävissä toimimiseen ja tieteelliseen jatkokoulutukseen.

**Oppilaan- ja opinto-ohjaajan koulutus: tutkintojen rakenne,
Vokke-suositus**

Opintokokonaisuus	KK 180	KM 120	300
Viestintä ja orientoivat opinnot, HOPS	15+5	5	25
Pääaineopinnot (kasvatustiede, ohjaus)	55	75	130
•opinnäyte •muut pääaineopinnot (sis. ohjattua harjoittelua)	10 45 (5-10)	40 35	
Opettajan pedagogiset opinnot (sis. ohjattua harjoittelua)	25-30	30-35 (10-15)	60
Sivuaineen opintoja (opetettava aine)	60		85
Valinnaisia opintoja	20	5	

**Oppilaan- ja opinto-ohjaajan koulutus: pääaineen sisältöjen
jakautuminen, Vokke-suositus**

Kasvatustiede (ohjaukseen painottunut)	KK	KM	
Opinnäyte	10	40	50
Tutkimusmenetelmäopinnot	10	10	20
Ohjattu harjoittelu sis. opettajan ped. opintoihin	5-10	10-15	20-25
Muut pääaineopinnot Opettajan ped. opinnot	28 25-30	25 15-20	53
Yhteensä	55+ 25-30	75+ 30-35	

ERITYISPEDAGOGIIKAN ALAN TUTKINNOT

Esimerkkinä Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuslaitoksen erityisopettajan, erityiskasvatuksen asiantuntijan ja varhaiserityisopettajan tutkinnot

Erityisopettajan koulutus (EO)

- § Maisterintutkinto erityispedagogiikka pääaineena
- § Erityisopettajan opinnot - sisältyvät pääaineeseen
- § Opettajan pedagogiset opinnot - voivat sisältyä ainakin osittain pääaineeseen
- § Sivuaineen tilalla voivat olla monialaiset opinnot (= POM)
- § Antaa erityisopettajan pätevyyden 1. ja 2. mom. mukaiseen erityisopetukseen (L 628/1998 17§) ja POM-opintojen myötä luokanopettajan kelpoisuuden

Erityiskasvatuksen asiantuntijakoulutus (EA)

- § Maisterintutkinto erityispedagogiikka pääaineena
- § Sivuaineena ovat toisen tieteenalan opinnot (ei POM-opintoja)

Varhaiserityisopettajien koulutus (VEO)

- § Maisterin tutkinto erityispedagogiikka pääaineena
- § Opettajan pedagogiset opinnot
- § Erityisopetuksen tehtäviin ammatillisia valmiuksia antavat opinnot
- § Sivuaineen tilalla ovat varhaiskasvatuksen tehtäviin ja esiopetukseen ammatillisia valmiuksia antavat opinnot (VARE)
- § Antaa erityislastentarhanopettajan kelpoisuuden (VARE-opinnot + erityisopettajan opinnot)

Taulukko 1. Erityisopettajan (EO), erityiskasvatuksen asiantuntijan (EA) ja varhaiserityisopettajan (VEO) tutkinnot

OPINTOKOKONAISUUDET	KK	KM	Yht.
Orientoivat, kieli, viestintä	20	5	25
Kasvatustieteen perusopintoja	15	-	15
Erityispedagogiikka (pääaine)	75	90	165
Sivuaine/ POM/ VARE	60	-	60
Valinnaiset	10	25	35
YHTEENSÄ	180	120	300

- Opettajan pedagogiset ja erityisopettajan opinnot eivät ole päällekkäisiä miltään osin.
- Erityisopettajan opinnot sisältyvät pääaineeseen (VEO ja EO).
- Opettajan pedagogiset opinnot ovat osittain pääaineen sisällä. Sisällä olevan osuuden määrä voi vaihdella.

Taulukko 2. Erityispedagogiikan pääaineopinnot

OPINTOKOKONAISUUDET	KK	KM	Yht.
Erityispedagogiikka	75	90	165
Opinnäytteet	10	40	50
Metodiopintoja	10	10	20
Opettajan pedagogiset opinnot tässä vain pääaineen sisällä oleva osuus sisältävät harjoittelua 20 p.	15-30	15-30	30-45
Erityisopettajan opinnot sisältävät harjoittelua	25-35	25-35	60

- Harjoittelut jakaantuvat sekä KK- että KM- tutkintoon.

(6.10.2004 päivitetty)

KASVATUSTIEDE PÄÄAINEENA

Yhteiskuntakonteksti

Kasvatustieteen opiskelu antaa monipuoliset valmiudet asiantuntijatehtäviin sekä julkishallinnon että yksityisen sektorin palveluksessa. Asiantuntijat voivat toimia mm. koulutuksen ja työelämän kehittämiseen ja konsultointiin erikoistuneissa organisaatioissa, tutkimuslaitoksissa ja erilaisissa järjestöissä. Maisteriksi opiskelevat saavuttavat koulutuksen, suunnittelun, hallinnon, johtamisen, tutkimuksen ja arvioinnin laaja-alaiset valmiudet. Kandidaatin tutkinnon suorittaneilla on valmiudet maisteriopintoihin ja perusvalmiuksia työelämässä toimimiseen edellä mainituilla aloilla.

Kandidaatin tutkinnon tavoite

Kandidaatin tutkintoon sisältyvissä pääaineopinnoissa opiskelija perehtyy kasvatustieteen tutkimuskohteisiin, alan teorian muodostukseen sekä tutkimuksen perusteisiin. Tavoitteena on valmius itsenäiseen tiedonhankintaan sekä oman alan tutkimustiedon kriittiseen lukemiseen ja analysoimiseen. Opiskelun tavoitteena on myös hankkia työelämän edellyttämiä perusvalmiuksia: kykyä itsenäiseen toimintaan, yhteistyö- ja kommunikaatiotaitoja sekä valmiuksia työssä oppimiseen.

Maisterin tutkinnon tavoite

Kasvatustieteen maisteriopintojen tarkoituksena on saavuttaa kasvatusalan akateeminen asiantuntijuus ja hankkia valmiudet tieteellisiin jatko-opintoihin. Opintojen tavoitteena on omaksua hyvä kasvatustieteen tietoperusta ja metodologian hallinta, hankkia valmiudet itsenäiseen tutkimustiedon tuottamiseen ja soveltamiseen sekä tieteelliseen viestintään, ja perehtyä vähintään yhteen kasvatustieteen erityisalueeseen.

Kasvatustieteen kandidaatin ja maisterin tutkinto, pääaineena kasvatustiede: tutkinnon perusrakenne, Vokke-suositus

Opintokokonaisuus	KK 180	KM 120	300
Viestintä ja orientoivat opinnot, HOPS	15+5	5	25
Pääaineopinnot	vähint.60	vähint.70	vähint.130
• opinnäyte	10 (6+4)	40	
• muut pääaineopinnot	50	30	
Kandidaatin tutkintoon tulee sisältyä työelämään perehtymistä Harjoittelu (pääaineessa)	10	10	20
Sivuaineet*/vapaasti valittavat opinnot *maisterin tutkintoon yhdessä sivuaineessa aineopintotasoiset opinnot ** pääaineopiskelija voi sisällyttää tutkintoon opettajan pedagogisia opintoja yhteensä 30p	90	35**	125

Kasvatustieteen kandidaatin ja maisterin tutkinto, pääaineena aikuiskasvatustiede: tutkinnon perusrakenne, Vokke-suositus

Opintokokonaisuus	KK 180	KM 120	300
Viestintä ja orientoivat opinnot, HOPS	15+5	5	25
Pääaineopinnot	vähint.60	vähint.70	vähint.130
•opinnäyte	10 (6+4)	40	
•muut pääaineopinnot	50	30	
Kandidaatin tutkintoon tulee sisältyä työelämään perehtymistä Harjoittelu (pääaineessa)	10	10	20
Sivuaineet*/vapaasti valittavat opinnot *maisterin tutkintoon yhdessä sivuaineessa aineopintotasoiset opinnot ** pääaineopiskelija voi sisällyttää tutkintoon opettajan pedagogisia opintoja yhteensä 30p	90	35**	125

Kasvatustieteen kandidaatin ja maisterin tutkinnot, pääaineena kasvatustiede tai aikuiskasvatustiede: pääaineen sisältöjen jakautuminen, Vokke-suositus

Opintokokonaisuus	KK	KM	yht.
Perusopinnot (15+10) - yleisessä kasvatustieteessä perusopinnot voivat olla joko kokonaan pääainetta tai niissä voi olla 10 opintopisteen "suuntautumisvaihtoehto" tai painotettuja opintoja esim. aikuiskasvatus tai varhaiskasvatus	25		25
Opinnäyte (voi sisältää seminaarit)	10	40	50
Tutkimusmenetelmät	10	10	20
Pääaineen substanssi	15	20	35
Harjoittelu		10	10
Yhteensä vähintään	60	80	140

16.4. Jaoksissa käsiteltyjä aineenopettajakoulutuksen tavoitteita aloittain

KUVATAIDEPETTAJAN KOULUTUS

Esimerkki Taideteollisesta korkeakoulusta (Taidekasvatuksen osasto)

Yhteiskuntakonteksti

Kysymyksessä on kokonaisuudessaan opettajankoulutusohjelma, jonka pääaineena on kuvataidekasvatus. Kuvataidekasvatus on koko visuaalista kulttuuria käsittelevä oppiaine. Sen piiriin kuuluvat kuvataide (fine arts) ja taiteen tuntemus, taidehistoria, muotoilu, arkkitehtuuri, rakennettu ympäristö, visuaalinen media ja uudet oppimisympäristöt. Näitä sisältyä alueita kuvataidekasvatus oppiaineena lähestyy taiteen, pedagogiikan ja tutkimuksen näkökulmista. Kuvataideopettajan koulutusohjelma antaa valmiudet monipuoliseen taidepedagogiseen asiantuntijuuteen visuaalisen kulttuurin kentässä ja pätevyyden kuvataideopettajan ammattiin. Peruskoulussa ja lukiossa opetettavana aineena on kuvataide.

Taiteen maisteritutkinnon suorittaneen kuvataideopettajan ammatillisina tehtäväalueina ovat peruskoulun, lukion ja ammatillisten oppilaitosten, opettajankoulutuslaitosten, lasten ja nuorten kuvataidekoulujen sekä vapaan sivistystyön piiriin kuuluvat kuvataiteen ja kuvaviestinnän opetustehtävät. Taiteen maisterin tutkinto antaa laaja-alaisen opettajakelpoisuuden ja ilman aineenhallinnallisia lisäsuorituksia kelpoisuuden kuvataiteen opettamiseen peruskoulussa ja lukiossa. Kuvataideopettaja (myös kandidaatin tutkinnon suorittanut) voi sijoittua myös kouluyhteisön ulkopuolisiin visuaalisen alan pedagogisiin asiantuntijatehtäviin erilaisissa kulttuurilaitoksissa, museoissa ja organisaatioissa.

Koulutuksen tarkoituksena on antaa opiskelijalle:

- monipuoliset tiedot ja taidot *kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin* eri osa-alueilta ja niiden kasvatuksellisista sekä yhteiskunnallisista vaikutuksista niin, että hän kykenee seuraamaan alansa kehitystä ja välittämään oppilaille oppiaineen keskeisen tieto- ja taitoaineksen;
- vankka kuvataiteellisten ja visuaalisen median *ilmaisukeinojen osaaminen* ja valmius *kehittää* kuvallista ilmaisuaan niin, että opiskelija kykenee opettamaan ja tukemaan oppilaiden kuvataiteellista kehittymistä;
- syvälliset *tiedot* taiteesta ja taidehistoriasta, visuaalisesta viestinnästä, ympäristön suunnittelusta sekä muotoilusta ja arkkitehtuurista niin, että hänellä on *kyky opettaa* näitä asioita sekä pohtia ja arvioida esteettisiä kysymyksiä oppilaiden kanssa;
- sellaiset tiedot ja valmiudet *yleispedagogiikasta sekä taidekasvatuksen ja erityisesti kuvataideopetuksen teoriasta ja käytännöstä*, että hän pystyy integroimaan ne omaksi taidepedagogiseksi ajatteluksi ja opetustoiminnaksi, joka edistää erilaisten oppilaiden kuvataiteellista oppimista ja persoonallisuuden kehitystä monikulttuurisessa maailmassa.

Tavoite kandidaatin tutkinnossa

Taiteen kandidaatin tutkinto (pääaineena kuvataidekasvatus) luo edellytykset sekä tiedolliset ja taidolliset valmiudet omaan kuvataiteelliseen toimintaan ja pedagogisena asiantuntijana toimimiseen visuaalisen kulttuurin kentässä.

Taiteen kandidaatin tutkinnon suorittaneella on:

1. kuvataidekasvatuksen perustaidot ja -tiedot sekä alan keskeisen käsitteistön tuntemus
2. kuvataiteellisen ja visuaalisen ilmaisun ja viestinnän perustaidot ja -tiedot sekä alan keskeisen käsitteistön, materiaalien ja tekniikoiden tuntemus
3. valmiudet seurata aktiivisesti kuvataidekasvatuksen näkökulmasta eri tiedonaloilla harjoitettua visuaalisen kulttuurin tutkimusta ja keskustelua sekä valmiudet kulttuuri- ja mediakriittiseen asenteeseen
4. perustuntemus taiteellisesta oppimisesta ja kasvusta sekä niiden vuorovaikutusluonteesta ja kulttuurisesta rakentumisesta
5. valmius jäsentää taidekasvatuksen käsitteistöllä kasvua, kehitystä, oppimista ja opettajan roolia oppimisessa sekä erilaisten visuaalisen kulttuurin oppimisympäristöjen merkitystä
6. taidepedagogiset ja kuvataidedidaktiset perustiedot ja -valmiudet toimia visuaalisen alan pedagogisissa asiantuntijatehtävissä
7. valmius saattaa yhteen yleispedagoginen tieto oppimisesta (miten ihminen oppii) ja opetuksesta (millä metodeilla) sekä taideteoreettinen tieto (mitä opetetaan kun opetetaan kuvataidetta) sekä soveltaa tätä kokonaisnäkemyistä toimiviksi opetuskäytänteiksi monikulttuurisessa yhteiskunnassa
8. valmius toimia aktiivisesti ja rakentavasti visuaalisen kulttuurin asiantuntijana pedagogisen työyhteisön jäsenenä
9. valmius taidekasvatuksen tutkimustiedon seuraamiseen sekä perustiedot ja -valmiudet taidekasvatuksen tutkimuksen tekemiseen
10. valmiudet pohtia omaa kuvataideopettajaidentiteettiä ja tehtävää yhteiskunnallisena vaikuttajana ja kulttuurityöntekijänä
11. valmius taiteen maisteriopintoihin

Tavoite maisterin tutkinnossa

Taiteen maisterin tutkinto (pääaineena kuvataidekasvatus) syventää kuvataidekasvatuksen ja visuaalisen kulttuurin pedagogista erityisasiantuntijuutta.

Taiteen maisterin tutkinnon suorittaneella on:

1. taito suunnitella, toteuttaa ja arvioida eri koulutusasteiden kuvataideopetusta eri laajuisina koulutusprosesseina
2. laaja-alaiset tiedolliset valmiudet ja taidollinen erityisosaaminen toimia kuvataideopettajana ja visuaalisen kulttuurin pedagogisena asiantuntijana
3. ammatillinen erityisosaaminen kuvataiteen ja kuvataidekasvatuksen jollakin erityisalueella: kuvataiteet, muotoilu ja ympäristö, media ja uudet oppimisympäristöt, taidekasvatuksen teoria, monitaiteisuus
4. selkiytynyt kuva kuvataidekasvatuksesta, kuvataideopettajan identiteetistä ja ammattikuvasta sekä kuvataideopetuksen yhteiskunnallisista, historiallisista ja filosofisista perusteista niin, että hän kykenee perustelemaan kuvataidekasvatuksen yksilöllisiä ja yhteiskunnallisia merkityksiä eri tahoille
5. perehtyneisyys uuteen tietotekniikkaan ja valmiudet kehittää kuvataideopetusta verkkomuotoisena virtuaalisissa oppimisympäristöissä ja ottaa näin huomioon erilaisissa olosuhteissa opiskelevien oppilaiden mahdollisuudet perehtyä kuvataiteisiin ja visuaaliseen kulttuuriin
6. opinnäytteellä ja siihen liittyvillä metodiopinnoilla osoitetut valmiudet oman alan tieteelliseen ja taiteelliseen sekä menetelmälliseen ajatteluun ja viestintään
7. valmius kuvataideopetuksen jatko-opintoihin

MUSIIKIN AINEENOPETTAJAN KOULUTUS

Esimerkkinä Sibelius-Akatemian musiikin maisterin koulutus

Yhteiskuntakonteksti

Musiikkikasvatuksen koulutusohjelmassa suoritettu maisterin tutkinto antaa laajan pätevyyden opettaa musiikkiaineita kouluissa ja muissa yleissivistävissä oppilaitoksissa sekä ammatillisen koulutuksen alueella. Tutkinto antaa valmiudet toimia myös muissa musiikkipedagogista asiantuntemusta vaativissa ammattitehtävissä ja luo edellytykset koulutuksen suunnitteluun, toteuttamiseen, arviointiin ja tutkivaan kehittämiseen.

Tavoite kandidaatin tutkinnossa

Opiskelija perehtyy sekä musiikkikasvatuksen että yleisen pedagogiikan perusteisiin. Hän kehittää musiikillista osaamistaan ja hankkii perustan omalle opettajuudelleen sekä pohjan suuntautua omalle erityisalueelleen musiikkipedagogiikassa.

Tutkinto luo edellytykset alan tutkimuksen kriittiseen lukemiseen ja tutustuttaa opiskelijan keskeisiin tutkimusmenetelmiin sekä antaa valmiudet maisterin tutkinnon suorittamiseen.

Tavoite maisterin tutkinnossa

Musiikkikasvatuksen koulutusohjelmasta valmistunut maisteri ymmärtää musiikin, kasvatuksen ja koulutuksen merkityksen yksilölle ja yhteiskunnalle. Maisteriopinnoissa opiskelija perehtyy syvällisesti musiikkiin ja musiikkikasvatukseen sekä valitsemaansa musiikkikasvatuksen erityisalueeseen sekä saavuttaa laaja-alaisen opettajakelpoisuuden. Opiskelija perehtyy musiikin ja kasvatuksen aloja koskevaan tutkimukseen ja saa valmiudet kriittiseen ajatteluun ja tieteellisten menetelmien soveltamiseen. Maisterin tutkinto antaa valmiudet tieteelliseen tai taiteelliseen jatkokoulutukseen.

TANSSINOPETTAJAN JA TEATTERI-ILMAISUN OPETTAJAN KOULUTUS

Teatterikorkeakoulu

Yhteiskuntakonteksti

Tanssinopettajan ja teatteri-ilmaisun opettajan koulutuksen päämääränä on valmius toimia alaansa uudistavana ja kehittäväenä taidepedagogina, joka kykenee taideopetuksen traditioiden kriittiseen tarkasteluun, ja jolla on valmiudet osallistua taideopetusta koskevaan yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Tavoite kandidaatin tutkinnossa

Koulutusohjelmat ovat kaksivuotisia maisterinkoulutusohjelmia, jotka perustuvat oman taiteenalan kandidaatin tutkintoon. Valintakokeissa todetaan hakijoiden taiteenalan hallinnan taso, valmiudet maisteritasoiseen taiteenalan korkeakouluopintoihin, vuorovaikutustaidot, motivaatio opettajan ammattiin sekä muutoshalukkuus.

Tavoite maisterin tutkinnossa

Koulutuksen tavoitteena on syventää ja laajentaa opiskelijan oman taiteenalan hallintaa, vahvistaa opiskelijan omakohtaista suhdetta taiteenalaansa filosofisena ja esteettisenä ilmiönä, sekä tukea opiskelijaa oman taiteenalan olemukseen perustuvan taidepedagogisen näkemyksen kehittämisessä. Tavoitteena on lisäksi, että opiskelijalla on edellytykset rakentaa omakohtainen kasvatustieteellinen näkemys, joka perustuu pedagogiikkaan ja kasvatustieteeseen liittyvän teorian hyvään tuntemukseen. Koulutus vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja kykyä kohdata toiset ihmiset erilaisissa yhteisöissä ja instituutioissa, ja tukee opiskelijaa monipuolisten vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaitojen kehittämisessä. Lisäksi koulutus tuottaa perusvalmiudet tieteelliseen viestintään, tiedonhakuun ja taidepedagogisen tutkimuksen harjoittamiseen.

16.5. Tohtorin tutkinnon tavoitteet ja rakennesuositus

Kasvatustieteellisen alan tohtorin tutkinnon rakenne ja mitoitus pohjautuvat Vokke-projektin jatko-opintojen kehittämistyöryhmän työhön. Tohtorin tutkinnon rakennesuositus perustuu neuvottelukunnan enemmistön näkemykseen, ja se on hyväksytty maaliskuussa 2006.

Kansallisella tasolla tutkijankoulutuksen keskeisenä tavoitteena on korkeatasoisten ja uutta luovien väitöskirjojen tuottamisen ohella sellaisten tohtoreiden kouluttaminen, jotka itsenäisen tutkimustyön ohella pystyvät soveltamaan osaamistaan erilaisissa yhteiskunnan ja elinkeinoelämän tehtävissä (Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa vuosille 2003–2008).

Jatkokoulutuksen tavoitteena on, että opiskelija:

- 1) perehtyy syvästi omaan tutkimusalaansa ja sen yhteiskunnalliseen merkitykseen sekä saavuttaa valmiudet tutkimusalan piirissä itsenäisesti ja kriittisesti soveltaa tieteellisen tutkimuksen menetelmiä ja luoda uutta tieteellistä tietoa;
- 2) perehtyy hyvin oman alansa kehitykseen, perusongelmiin ja tutkimusmenetelmiin; sekä
- 3) saavuttaa sellaisen yleisen tieteenteorian ja tutkimusalaansa liittyvien muiden tieteenalojen tuntemuksen, joka mahdollistaa niiden kehityksen seuraamisen. (Valtioneuvoston asetus yliopistotutkinnoista 19.8.2004, 21§)

Kasvatustieteellisen alan jatko-opiskelijaksi hakeudutaan erilaisista tutkinnoista (kasvatustieteellisen alan perus- tai jatkotutkinto tai muun kuin kasvatustieteellisen alan perus- tai jatkotutkinto). Kasvatustieteelliseltä alalta valmistuu kahdenlaisia tohtoreita: **Kasvatustieteen tohtorin tutkinnon** suorittaa henkilö, jolla on yliopistossa suoritettu ylempi korkeakoulututkinto kasvatustieteellisellä alalla (maisterin tutkinnon pääaineena jokin kasvatustieteellinen oppiaine). **Filosofian tohtorin tutkinnon** suorittaa henkilö, jolla on jokin muu kuin kasvatustieteellisellä alalla suoritettu ylempi korkeakoulututkinto (maisterin tutkinnon pääaineena muu kuin kasvatustieteellinen oppiaine). (Kasvatustieteellisen alan jatkokoulutuksen kehittäminen, ks. <http://www.helsinki.fi/vokke/jatkokoulutus>) Tästä syystä tohtorintutkinnossa tarvitaan tiettyä joustoa.

**Vokke-suositus kasvatustieteellisen alan tohtorin tutkinnon
rakenteeksi ja mitoituksiksi**

Kasvatustieteellisen alan tohtorin tutkinnon rakenne	Opintopisteet	
a. Väitöskirja	160–180 op	
b. Kasvatustieteiden ja tieteenteorian opintoja	30–40	Yht. 60–80 op
- yleisen tieteenteorian ja tutkimusmetodologian opintoja		
- omaan tutkimusalaan liittyviä sisältöopintoja		
- oman tutkimuksen kannalta relevantteja tutkimusmenetelmäopintoja		
- kansainvälistä tutkimusyhteistyötä ja osallistumista kasvatusalan konferensseihin		
- tutkimuksen etiikkaan liittyviä opintoja		
c. Tieteellisen asiantuntijuuden kehittymistä tukevia muita opintoja (20-40 op), jotka sisältävät esimerkiksi syventäviä opintoja sivuaineissa, monitieteisiä opintokokonaisuuksia, kansainvälissä yliopistoissa suoritettuja tai tutkimusprojekteissa suoritettuja opintoja, joiden sisältö ja taso tukevat tohtorin tutkinnon suorittamista	20–40	
d. Muita korkean tason asiantuntijuuden kehittymiseen liittyviä opintoja (10–20 op), kuten esimerkiksi tieteellisen viestinnän ja tutkimusviestinnän opintoja, johtajuuden ja yliopistopedagogiikan opintoja	10–20	
e. Kasvatustieteellisiä syventäviä opintoja (30 op) niille opiskelijoille, joilta ne puuttuvat maisterin tutkinnosta		
Tohtorin tutkinnon kokonaislaajuus	240 op	

LIITTEET

Liite 1. Esitykset Vokke-projektin järjestämissä seminaareissa SEMINAARIESITYKSET VUONNA 2003

TUTKINTOJEN SISÄLLÖLLINEN JA RAKENTEELLINEN KEHITTÄMINEN

-SYMPOSIUM 22.5.2003, Helsingin yliopisto Kasvatustieteen laitos

Avaus: Tutkintojen kehittämisen kansainväliset haasteet

Neuvottelukunnan puheenjohtaja Hannele Niemi, Helsingin yliopisto

Ajankohtaistietoa tutkintojen mitoituksesta

Korkeakoulupedagogiikan professori Kauko Hämäläinen

Kokemuksia ja näkemyksiä ydinainesanalyyseista

Professori Matti Meri

Tutkija Maija Aksela

Dekaani Riitta Pyykkö

KasVi ja tutkintojen kehittämisen yhteistyö

Professori Erno Lehtinen

Jaostyöskentelyn tärkeys ja käytännön yhteistyömuodot

Projektipäällikkö Ritva Jakku-Sihvonen

Seminaarin päättäminen

Neuvottelukunnan puheenjohtaja Hannele Niemi

VOKKE- SYMPOSIUM 4.11.2003, Helsinki, Viikin normaalikoulu

Avaus: Mitä ovat työelämän edellyttämät kasvatustieteilijän yleiskvalifikaatiot ja miten ne tulisi mitoittaa alemmassa tutkinnossa?

Neuvottelukunnan puheenjohtaja Hannele Niemi, Helsingin yliopisto

Kasvatustieteen ydinsisällöt

Professori Erkki Olkinuora, Turun yliopisto

Henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen ydinkysymyksiä

Professori Eira Korpinen, Jyväskylän yliopisto

eHops – Kehittämishaasteet Helsingin yliopiston näkökulmasta

Projektipäällikkö Vesa Saarinen, Helsingin yliopisto

Henkilökohtaiset opintosuunnitelmat opinto-ohjauksen näkökulmasta

Opintoasiainpäällikkö Arja Tahvola, Tampereen yliopisto

OPETTAJUUS -TEEMASEMINAARI 5.11.2003, Helsinki, Viikin normaalikoulu

Avaus : Kodin ja koulun yhteistyö opettajankoulutuksen sisältöalueena –mitä tulisi oppia?

Neuvottelukunnan puheenjohtaja Hannele Niemi, Helsingin yliopisto

Kasvatusta ja opetusta koskeva ydinaines luokanopettaja – ja aineenopettajakoulutuksessa

Professori Päivi Atjonen, Joensuun yliopisto

Erityispedagoginen ydinaines luokanopettaja- ja aineenopettajakoulutuksessa

Professori Timo Saloviita, Jyväskylän yliopisto

Opettamista ja oppimista koskeva ydinaines taiteiden opetuksessa

Professori Leena Hyvönen, Oulun yliopisto

Miten opetusharjoittelun ydinaines rakentuu?

Rehtori Markku Pyysiäinen, Helsingin yliopisto

MAISTERIKOULUTUS KASVATUSTIETEISSÄ –TEEMASEMINAARI

2.12.2003, Helsingin yliopisto, Kasvatustieteen laitos

Mitä yhteiskunta odottaa kasvatusalan akateemiselta asiantuntijalta?

Neuvottelukunnan puheenjohtaja Hannele Niemi, Helsingin yliopisto

Ammattikorkeakoulusta yliopistoon: siltaopinnot maisteriopintoihin ja erillisiin maisteriohjelmiin kasvatusalalla

Johtaja Tapio Varmola, Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Maisteriopintojen ja erillisten maisteriohjelmien tuottaman jatko-opintokelpoisuuden määrittely

Professori Pertti Kansanen, Helsingin yliopisto

Esimerkki erillisen ”maisteriohjelman” tavoitteista

Professori Rauni Räsänen, Oulun yliopisto

Mitä kaikkien kasvatustieteilijöiden tulisi tietää varhaiskasvatuksesta?

Professori Juhani Hytönen, Helsingin yliopisto

Tuning-projekti kasvatusalalla

Professori Tuula Asunta, Jyväskylän yliopisto

SEMINAARIESITYKSET VUONNA 2004

KEHITTÄMISSEMINAARI 13.2.2004, Helsinki, HAUS-kehittämiskeskus

Avaus: Opettajankoulutus kehittämishaasteena

Hannele Niemi, neuvottelukunnan puheenjohtaja, Helsingin yliopisto

Perusopetuksen ja lukion uusien opetussuunnitelmien keskeiset painotukset

Aslak Lindström, ylijohtaja, Opetushallitus

Tutkinnonuudistuksen eteneminen, OPM:n ajankohtaiskatsaus

Armi Mikkola, opetusneuvos

Luokanopettajakoulutuksen keskeiset tavoitteet ja koulutuksen kehittämishaasteet

Matti Meri, Helsingin yliopisto

Opettajan pedagogisten opintojen keskeiset tavoitteet aineenopettajakoulutuksessa: praktikumjaoksen ajatuksia

Taina Kaivola, Helsingin yliopisto

Opinto-ohjauksen jaoksen kehittämisehdotuksia

Marjatta Vanhalakka-Ruoho, Joensuun yliopisto

Pedagoginen innovaatio: esimerkkinä vieraiden kielten opetussuunnitelmat

Esa Penttinen, Jyväskylän yliopisto

IDEOITA KASVATUSTIETEIDEN JA OPETTAJANKOULUTUKSEN KEHITTÄMISEEN -SYMPOSIUM 25.5.2004, Helsingin yliopisto, Soveltavan kasvatustieteen laitos

Kirjastojen toiminnan kehittäminen osana opetusalan kehittämistä

Vararehtori, neuvottelukunnan puheenjohtaja Hannele Niemi, Helsingin yliopisto

Tilannekatsaus

Projektinjohtaja Ritva Jakku-Sihvonen, Helsingin yliopisto/VOKKE

Mitä ovat opetettavat ydinsisällöt yleisen kasvatustieteen opinnoissa?

Professori Pauli Siljander, Oulun yliopisto

Mitä kasvatustieteessä pitäisi tutkia?

Professori Michael Uljens, Åbo Akademi

Mitä vapaa sivistys odottaa aikuiskasvatuksen yliopistokoulutuksen saaneilta asiantuntijoita?

Pääsihteeri Eeva – Inkeri Sirelius, Vapaan sivistystyön yhteisjärjestö

Miten kansainvälisyys ja kulttuurien monimuotoisuus tulisi huomioida opettajankoulutuksen kehittämisessä?

Dosentti Pirkko Pitkänen, Joensuun yliopisto

Mitä vanhempainliitto odottaa kodin ja koulun väliseltä yhteistyöltä ja mitä haasteita odotukset asettavat lastentarhanopettajakoulutukselle ja perusopetuksen opettajankoulutukselle?

Toiminnanjohtaja Pirjo Somerkivi, Suomen Vanhempainliitto

Opettajuuden uudet haasteet opettajankoulutukselle

Kehittämispäällikkö Olli Luukkainen, Suomen Kuntaliitto

AKATEEMINEN HOPS JA SEN OHJAAMINEN 26.5.2004, Helsingin yliopisto, Kasvatustieteen laitos (Toteutettu yhteistyössä Kuopion W5W-hankkeen kanssa)

Seminaarin avaus

projektijohtaja Ritva Jakku – Sihvonen, Helsingin yliopisto/ VOKKE

Koulutuksen esittely, johdattelu kokonaisuuteen

W5W – hanketiimi

Akateeminen HOPS oppimisprosessin työkaluna

Tutkijalehtori Anne Nevgi, Helsingin yliopisto

Opintojen ohjaus yliopistoissa –Kokemuksia Tuella ja Taidolla – hankkeesta

Yliopistonlehtori, opintopsykologi Johanna Mikkonen, Helsingin yliopisto

Pedagoginen ohjaus

Dosentti Ilse Eriksson, Helsingin yliopisto

**TULEVAISUUDEN OPETTAJA -HAASTE TUTKINNONUUDISTUKSELLE
-SYMPOSIUM 7.9.2004, Helsingin yliopisto, Kasvatustieteen laitos**

Symposiumin avaus: Mihin kasvatusalan tutkinnonuudistuksella pyritään?

1. vararehtori, neuvottelukunnan puheenjohtaja, professori Hannele Niemi, Helsingin yliopisto

Opettajankoulutuksen kehittämisen tavoitteet Ruotsissa

Apulaissihteeri Elisabet Nihlfors, Tiedeneuvosto

Tutkintorakenneuudistus opettajankoulutuksessa

Opetusneuvos Armi Mikkola, Opetusministeriö

Koulutuksen järjestäjän odotukset opetusalan tutkintojen kehittämiseksi

Opetus- ja kulttuuriyksikön päällikkö Anneli Kangasvieri, Kuntaliitto

Mihin suuntaan opettajiksi opiskelevat kehittäisivät tutkintoja?

Puheenjohtaja Päivi Hemilä, SOOL ry

Kulttuurien kohtaaminen vieraiden kielten opettajankoulutuksen kehittämishaasteena

Professori Esa Penttinen, Jyväskylän yliopisto

Mitä työelämä odottaa opettajankoulutukselta tutkinnonuudistuksessa?

Koulutuspäällikkö Manu Altonen, Teollisuus ja Työnantajat

Opettajankoulutuksen tutkintorakenteen uudistus – opettajien ammattijärjestön näkökulma

Johtaja Liisa Souru, OAJ/Edunvalvontaosasto

Loppukeskustelu, symposiumin yhteenveto ja päättäminen

Vararehtori Hannele Niemi

KESKUSTELUSEMINAARI 8.12.2004, Helsingin yliopisto, Kasvatustieteen laitos

Seminaarin avaus: Kasvatustieteen ydinaines kasvatusalan eri opetussuunnitelmissa – Luokanopettajankoulutuksessa, pääainekoulutuksessa ja opettajan pedagogisten opintojen koulutuksessa

Professori Pirjo Nuutinen, Joensuun yliopisto

Erityispedagogiikka opettajan pedagogisissa opinnoissa

Dekaani Jarkko Hautamäki, Helsingin yliopisto

Jatko-opintokelpoisuus kasvatustieteissä

Professori Raimo Rajala, Lapin yliopisto

Harjoittelun asema opettajan pedagogisissa opinnoissa

Professori Marja-Liisa Julkunen, Joensuun yliopisto

Loppukeskustelu, seminaarin yhteenveto ja päättäminen

Professori Pirjo Nuutinen

SEMINAARIESITYKSET VUONNA 2005

KASVATUSTIETEET JA TYÖELÄMÄ – MITEN TUTKIMUS JA OPETUS PALVELEVAT ARJEN ASiantuntijuutta 18.1.2005, Helsinki, HAUS-kehittämiskeskus

Seminaarin avaus

Hannele Niemi, 1. vararehtori, professori, Vokke –neuvottelukunnan puheenjohtaja, Helsingin yliopisto

Asiantuntijuus yliopisto-opetuksen tavoitteena?

Anneli Eteläpelto, professori, Jyväskylän yliopisto

Kommenttipuheenvuoro

Anneli Niikko, professori, Joensuun yliopisto

Päätöspuheenvuoro: Millaisin tavoittein maistereita koulutetaan?

Ritva Jakku-Sihvonen, projektinjohtaja, Helsingin yliopisto

OPETTAJA ELINIKÄISENÄ OPPIJANA 7.3.2005, Helsingin yliopisto, Kasvatustieteen laitos

Seminaarin avaus: Bolognan prosessin merkitys opettajuuden kehittämiseksi

Hannele Niemi, 1. vararehtori, professori, VOKKE –neuvottelukunnan puheenjohtaja, Helsingin yliopisto

”Opettaja vallassa ja vallan alla” – opettajat valtasubjekteina

Pirjo Nuutinen, kasvatustieteen professori, Joensuun yliopisto, Savonlinnan opettajankoulutuslaitos

Haasteet opettajien täydennyskoulutukselle

Mirja Saari, humanistisen tiedekunnan varadekaani, professori, Helsingin yliopiston opettajankoulutuksen neuvottelukunnan puheenjohtaja

Opettajuuden tukeminen muuttuvassa työympäristössä

Jouni Välijärvi, professori, Koulutuksen tutkimuslaitoksen johtaja, Jyväskylän yliopisto

YK:n kestävä kehitys edistävän koulutuksen ja kasvatuksen vuosikymmen

Taina Kaivola, Opettajankoulutuksen koordinaattori, Helsingin yliopisto, käyttäytymistieteellinen tiedekunta

Seminaarin päätös

Vararehtori Hannele Niemi

TAITEEN PAIKKA – KOULUSTA ULOS VAI SISÄÄN? 19.5.2005, Helsingin yliopisto, Soveltavan kasvatustieteen laitos

Seminaarin avaus

Irina Krohn, teatteritaiteen maisteri, kansanedustaja

Taidekasvatus ihmiseksi varttumisen tukena

Tuula Tamminen, professori, Tampereen Yliopisto

Taidekasvatuksen merkitys mediayhteiskunnassa

Peter von Bagh, valtiot. tohtori, elokuvaohjaaja

KASVATUSTEHTÄVÄ – KODIN JA KOULUN YHTEINEN TEHTÄVÄ 31.8.2005, Helsingin yliopisto, Kotitalous- ja käsityötieteiden laitos

Seminaarin avaus: Bolognan prosessin haasteet kodin ja koulun välisen yhteistyön kehittämiseksi

Hannele Niemi, 1. vararehtori, professori, Vokke-neuvottelukunnan puheenjohtaja, Helsingin yliopisto

Vanhempien mahdollisuudet vaikuttaa koulun toimintaan

Pääjohtaja Kirsi Lindroos, Opetushallitus

Kommenttipuheenvuoro

Ulve Kala, koulupedagogiikan dosentti, Tallinnan yliopisto

Kodin, koulun ja kouluterveydenhuollon yhteistyömallin kehittäminen

Marjaana Soininen, professori, Turun yliopisto, Rauman opettajankoulutuslaitos

VIRTUAALISTEN KURSSIEN JA MODUULIEN KEHITTÄMINEN LUOKANOPETTAJAKOULUTUKSEN MONIALAISIIN OPINTOIHIN 14.9.2005, Jyväskylän yliopisto**Seminaarin avaus**

Jorma Ojala, lehtori, opettajankoulutuslaitoksen johtaja Jyväskylän yliopisto

Vokkeprojektin luokanopettajakoulutuksen virtuaalisten monialaisten opintojen jaoksen toiminta

Varpu Tissari, tutkija, Helsingin yliopisto, käyttäytymistieteellinen tiedekunta, Vokke-projekti

Luokanopettajakoulutuksen virtuaalisten monialaisten opintojen kehittäminen KasVi-hankkeen yhtenä toiminta-alueena

Erno Lehtinen, vararehtori, Turun yliopisto

KasVi-hankkeen tuki virtuaalisten monialaisten opettajien verkostotyöskentelylle

Kimmo Heikkinen, KasVi-suunnittelija, Joensuun yliopisto

Liikunta KasVissa saatuja kokemuksia ja hyviä käytäntöjä yliopistojen välisestä yhteistyöstä

Riitta Asanti, erikoistutkija, Turun yliopisto, Opettajankoulutuslaitos

Virtuaalikurssien/moduulien pedagogiset haasteet sekä orientaatio työryhmyöskentelyyn

Liisa Kyyrönen, yliassistentti, Jyväskylän yliopisto, Opettajankoulutuslaitos

Seminaarin päätös

Projektinjohtaja Ritva Jakku-Sihvonen

KATSOMUSOPETUKSEN KEHITYSNÄKYMÄT 11.11.2005, Helsingin yliopisto, Kotitalous- ja käsityötieteiden laitos**Seminaarin avaus**

Hannele Niemi, 1. vararehtori, Vokke –neuvottelukunnan puheenjohtaja, Helsingin yliopisto

Katsomusaineiden opetuksen visioita

Arto Kallioniemi, professori, Helsingin yliopisto, soveltavan kasvatustieteen laitos

Moniuskontoisuuden ja monikulttuurisuuden haaste katsomusopetukselle

Tuula Sakaranaho, dosentti, Helsingin yliopisto, uskontotieteen laitos

Elämänkatsomustiedon opetuksen pitkän tähtäimen kehitystarpeet

Jussi Kotkavirta, professori, Jyväskylän yliopisto, yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos

Seminaarin päätös

Projektinjohtaja Ritva Jakku-Sihvonen

Liite 2. Kasvatus- ja opetusalan täydennyskoulutuksen strategian kymmenen periaatetta ja 20 aloitetta täydennyskoulutuksen kehittämiseksi

Täydennyskoulutuksen kehittämisen strategiset periaatteet

1. Yliopistollinen täydennyskoulutus on osa elinikäisen oppimisen strategiaa Suomessa. Pääperiaatteena tulee olla se, että kukin yliopiston laitos tarjoaa kasvateilleen akateemista täydennyskoulutusta. Yliopistojen tulee kehittää täydennyskoulutuksen organisointia yliopistokohtaisesti siten, että tiedekuntien ja laitosten sisällöllinen asiantuntemus koulutuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa turvataan. Yliopistojen tulee liittää aikuis-koulutustehtävä yliopiston strategiseen suunnitelmaan.

2. Opettajankoulutuslaitoksien, joilla on merkittävä vastuu opetusalan henkilöstön täydennyskoulutuksesta, tulee kohdentaa henkilöstöä vastaamaan täydennyskoulutuksesta ja yhteistyöstä yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen kanssa. Opettajankoulutuslaitoksien tutkimushankkeet, toimintaympäristöä palvelevat kehittämishankkeet ja kansainväliset yhteistyöprojektit tarjoavat usein erinomaisia mahdollisuuksia täydennyskouluttautumiseen. Opettajien täydennyskoulutusta suunniteltaessa on tärkeää, että täydennyskoulutuksen alueella on avointa kurssitarjontaa ja kohderyhmille tilauksesta suunniteltua koulutusta.

3. Niiden ainelaitoksien käyttöön, joissa täydennyskoulutustoiminta on erityisen mittavaa, tulisi olla käytettävissä tarveharkintaan perustuvia täydennyskoulutuksen sisällölliseen suunnitteluun ja opettamiseen suuntautuneita virkoja. Huomiota tulee kiinnittää siihen, että osa perus- ja jatkokoulutusta varten ainelaitoksissa tuotettavasta koulutuksesta soveltuu sellaisenaan täydennyskoulutukseksi. Täydennyskoulutus tulisi sisällyttää laitosten vuotuisiin toimintasuunnitelmiin.

4. Täydennyskoulutuskeskusten tulee olla vastuussa yliopistolliseen asiantuntemukseen perustuvista pitkäkestoisista ohjelmista, erillisteemoihin keskittyvistä lyhytkursseista sekä alueellisiin tarpeisiin räätälöidyistä, usein monitieteisistä koulutus- ja konsultointipalveluista sekä kansainvälisistä täydennyskoulutushankkeista. Lisäksi ne voivat avustaa ainelaitoksia täydennyskoulutuksen hallinnoimisessa: koulutuksen markkinoinnissa, organisoinnissa ja taloudenpidossa. **Täydennyskoulutuskeskuksilla voisi olla yliopistojen opetus- ja kasvatusalan täydennyskoulutuksen hallinnollinen koordinoituvastuu.**

5. Sähköiseen viestintään perustuvia yksilöllisiä opiskelumahdollisuuksia tulee parantaa. Virtuaaliratkaisuja tulisi kehittää yliopistojen täydennyskoulutuskeskusten, Kasvatustieteiden tiedekuntien virtuaaliyliopistohankkeen (KasVi) ja Suomen virtuaaliyliopiston yhteistyönä. Jo käynnistyneen VirMo-verkoston (Luokanopettajien monialaisten opintojen virtuaalimoduulien kehittämishanke) seuranta ja arviointi tulee raportoida niin, että siitä saadaan informaatiota samojen virtuaalimoduulien käyttömahdollisuuksista perus- ja täydennyskoulutuksen tarpeisiin.

6. Yliopistojen yhteistyö Yleisradion ja television kanssa tarjoaa nykytekniikalla erinomaiset mahdollisuudet monipuoliseen, myös aineenopettajien erityistietämystä palvelemaan tarjontaan. Koulutustarjonnan sisältöön ja laatuun tulee kiinnittää erityistä huomiota.

7. Opetusalan täydennyskoulutustoimijoiden verkostoyhteistyö loisi edellytykset mielekkäälle koulutustarjonnan kehittämislle ilman epätarkoituksenmukaista ja resursseja hukkaavaa kilpailua. Verkoston toimijoiden profiloituminen voisi toteutua Opetushallituk-

sen, yliopistojen ja yliopistojen täydennyskoulutuskeskusten keskinäisellä sopimuksella. Yliopistot sopivat erityisalueistaan, ja ne kehittävät yhteiseen sopimukseen perustuen huippuosaamiseen perustuvia pitkäkestoisia ohjelmia sekä lyhytkurssi- ja konferenssitarjontaa, myös kansainvälisiin tarpeisiin. Opetushallitus keskittyy valtionhallinnon määrittelemiin koulutuspoliittisesti merkittäviin kehittämishankkeisiin, jotka tukevat oppilaitoksien toimintaa ja arvioinnin kehittämisvalmiuksia. Lääninhallitusten täydennyskoulutus on opetusministeriön ohjaamaa, osanottajille maksutonta ja keskittyy ajankohtaisiin koulutuspoliittisiin teemoihin. Verkostoyhteistyö mahdollistaa profiloituneiden yksiköiden tehokkaan viestinnän.

8. Täydennyskoulutuksen alueella toimivalta suunnittelu- ja opetushenkilöstöltä tulee edellyttää riittävän laajaa työkokemusta ja akateemista jatkokoulutusta.

9. Työnantajille tulee säätää opetuslalla laintasoinen velvoite täydennyskoulutuksen kustannuksen sisällyttämiseksi vuosittaiseen taloussuunnitelmaan.

10. Valtion täydennyskoulutukseen suuntaamien resurssien tulee kattaa kansallisesti merkittävän opetusalan täydennyskoulutuksen suunnittelu- ja kehittämiskulut. Valtion on omilla ohjaustoimillaan huolehdittava siitä, että valtion tulo- ja menoarvioon varatut täydennyskoulutuksen resurssit kohdennetaan siten, että opetusalan täydennyskoulutuksen keskeisimmät tehtävät voidaan hoitaa ilman epätarkoituksenmukaista kilpailua.

Aloitteet kasvatusalan akateemisen täydennyskoulutuksen kehittämiseksi

Aloite 1. Yliopistot kiinnittävät huomiota siihen, että täydennyskoulutuksen tehtäviin rekrytoidaan riittävän korkean kvaifikaatiotason omaavaa suunnitteluhenkilöstöä. Pyrkimyksenä tulee olla sen, että täydennyskoulutuksesta vastaavat jatkokoulutetut ja hyvän työelämäntuntemuksen omaavat ammattilaiset.

Aloite 2. Yliopistojen sisällä tulee huolehtia siitä, että kasvatusalan täydennyskoulutus järjestetään koordinoitusti, yhteisistä toimintatavoista sopien.

Aloite 3. Yliopistot huolehtivat siitä, että opettajankoulutuslaitoksiin resursoidaan virka tai virkoja, jonka/joiden erityisenä vastuualueena on täydennyskoulutus ja yhteistyö yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen ja täydennyskoulutusta antavien muiden laitosten kanssa.

Aloite 4. Yliopistot kehittävät valmiuksiaan tilaajan tarpeista lähtevään koulutuksen suunnitteluun.

Aloite 5. Kasvatus- ja opetuslalla työskentelevien ammatillisen kehittymisen tueksi tarkoitettujen portaalien kehittämistä jatketaan täydennyskoulutuskeskusten yhteistyönä.

Aloite 6. Yliopistot tekevät keskinäisen sopimuksen kaikille yliopistojen opettajankouluttajille ja lastentarhanopettajakouluttajille tarkoitetun säännöllisen täydennyskoulutuksen organisoimisesta verkostoyhteistyönä.

Aloite 7. Yliopistot huolehtivat siitä, että alueellisiin yhteistyöstrategioihin sisällytetään omana kohtanaan yliopistojen opetustoimen henkilöstön kehittämisvastuu.

Aloite 8. Yliopistot kehittävät verkostoyhteistyönä toteutettavan rehtoreille ja muulle opetustoimen henkilöstölle tarkoitetun johtamiskoulutusohjelman, jota voidaan markkinoida vastaamaan myös kansainväliseen kysyntään.

Aloite 9. Täydennyskoulutuksen avoimeen tarjontaan suunnitellaan koulutusta, joka auttaa vastavalmistuneita opettajia laatimaan itselleen henkilökohtaisen asiantuntijuuden kehittämissuunnitelman. Yliopistojen tulee toimia siten, että näitä kehittämissuunnitelmia voidaan käyttää koulutustarjonnan suunnittelussa.

Aloite 10. Avoimen yliopisto-opetuksen ja täydennyskoulutuskeskusten työnjakoa selkiytetään niin, että avoin yliopisto-opetus on vain arvosanaopetusta ja täydennyskoulutus tapahtuu ainelaitoksien, erillislaitoksien tai täydennyskoulutuskeskusten kautta.

Aloite 11. Täydennyskoulutuskeskukset ja opettajankoulutuslaitokset lisäävät osallistumista kansainväliseen yhteistyöhön organisoimalla kumppanuuteen perustuvia tutkimus- ja kehittämishankkeita, joiden näkyvänä osana on opetusalan täydennyskoulutus.

Aloite 12. Suomen virtuaaliyliopiston, KasVi-hankkeen ja yliopistojen välinen yhteistyö täydennyskoulutuksen alueella käynnistetään.

Aloite 13. Suomen yleisradio, televisiokanavat, Suomen virtuaaliyliopisto ja eri yliopistojen täydennyskoulutuskeskukset käynnistävät yhteistyön opetusalan täydennyskoulutuksen alueella.

Aloite 14. Yliopistot tehostavat yhteistyötään lääninhallitusten kanssa opetusalan täydennyskoulutuksen alueella.

Aloite 15. Yliopistot ja alueiden edustajat yhdessä tehostavat toimijaan, joiden tarkoituksena on edistää useampien yliopistojen yhteisten ESR-hankkeiden saamista suomalaisten yliopistojen ja alueiden tutkimus- ja koulutusperustaiseksi kehittämiseksi.

Aloite 16. Opetusministeriö ryhtyy valmistelemaan säädöstä, joka velvoittaa työnantajat varaamaan oppilaitosten henkilöstön täydennyskoulutuksen edellyttämät varat vuotuisen talousarvioonsa. Täydennyskoulutus on kaikkia opettajia koskeva oikeus ja velvollisuus.

Aloite 17. Opetusministeriö osoittaa yliopistojen täydennyskoulutukseen tarkoitetuista määrärahoista erillisen opetustoimen täydennyskoulutukseen tarkoitetun määrärahan, jota yliopistojen kaikki laitokset (ainelaitokset, erillislaitokset ym.) voivat hakea tulossopimuskaudeksi (3 vuotta) opettajille suunnatun täydennyskoulutuksen kehittämis- ja suunnittelukulujen kattamiseen.

Aloite 18. Opetusministeriö käynnistää tutkimus- ja kehittämishankkeen, jonka tarkoituksena on opetustoimen täydennyskoulutuksen suunnittelun ja laadun arvioinnin menetelmien kehittäminen.

Aloite 19. Opetusministeriö asettaa työryhmän, jonka tehtävänä on valmistella aloite verkko- ja koulutustarjonnan yksilöllisen opiskelufoorumin organisoinnista opettajille.

Aloite 20. Opetusministeriö kutsuu kansallisen yhteistyön kehittämistarpeisiin opetusalan täydennyskoulutuksen neuvottelukunnan, jossa ovat edustettuina opetusministeriön lisäksi kaikki kasvatusalan täydennyskoulutusta antavat yliopistot ja Suomen virtuaaliyliopisto, KasVi-hanke, Suomen kuntaliitto, Suomen Yleisradio, OAJ sekä Opetushallitus.

Lähde: Täydennyskoulutustyöryhmä (2005) Kasvatus- ja opetusalan täydennyskoulutuksen strategia. Helsinki: Valtakunnallinen opettajankoulutuksen ja kasvatustieteiden tutkintojen kehittämisprojekti (Vokke). Julkaistu myös Vokke-projektin verkkosivuilla (<http://www.helsinki.fi/vokke/taydennyskoulutus.htm>). Suora linkki verkkojulkaisuun (http://www.helsinki.fi/vokke/Tyoryhmat/Taydennyskoulutuksen%20strategia_060206.pdf).

Liite 3. Jatko-opintojen kehittämistyöryhmän toimenpide-ehdotukset kasvatustieteellisen alan tohtorikoulutuksen kehittämiseksi

1. Kasvatustieteellisen alan jatkotutkinnot sekä tohtorin tutkinnon rakenne ja sisällöt

- § Kasvatustieteellisellä alalla jatko-opiskelijat otetaan pääsääntöisesti suorittamaan tohtorin tutkintoa.
- § Kasvatustieteen tohtorin tutkinnon suorittaa henkilö, jolla on yliopistossa suoritettu ylempi korkeakoulututkinto kasvatustieteellisellä alalla (maisterin tutkinnon pääaineena jokin kasvatustieteellinen oppiaine).
- § Filosofian tohtorin tutkinnon suorittaa henkilö, jolla on jokin muu kuin kasvatustieteellisellä alalla suoritettu ylempi korkeakoulututkinto (maisterin tutkinnon pääaineena muu kuin kasvatustieteellinen oppiaine).
- § Ammatillisesti suuntautuneesta lisensiaatin tutkinnosta luovutaan.
- § Kasvatustieteellisen alan tohtorin tutkinnon rakenne ja mitoitus: Tohtorin tutkinnon laajuus 240 op/Vokke-suositus

Kasvatustieteellisen alan tohtorin tutkinnon rakenne	Opintopisteet
a) Väitöskirjan osuus tohtorin tutkinnosta	160 op
b) Kasvatustieteiden ja tieteenteorian opintoja	40 op
-yleisen tieteenteorian ja tutkimusmetodologian opintoja	
-omaan tutkimusalaan liittyviä sisältöopintoja	
-oman tutkimuksen kannalta relevantteja tutkimusmenetelmäopintoja	
-tieteellisen viestinnän opintoja	
-tutkimuksen etiikkaan liittyviä opintoja	
c) Tieteellisen asiantuntijuuden kehittymistä tukevia muita opintoja, jotka sisältävät:	40 op
-filosofian tohtorin tutkintoa suorittaville kasvatustieteellisiä syventäviä opintoja (30 op) niille opiskelijoille, joilta ne puuttuvat	
-kasvatustieteen tohtorin tutkintoa suorittaville sivuaineen syventäviä opintoja (30 op) tai monitieteisiä, jatkokoulutuskelpoisuuden antavia syventäviä opintoja (30 op) tai joko erillisenä suoritettu tai maisterintutkintoon sisältyvä ylimääräinen aineopintokokonaisuus (30 op)	
-muita asiantuntijuutta kehittäviä opintoja, esimerkiksi yliopistopedagogisia opintoja ja tutkijakouluissa tai tutkimusprojekteissa suoritettuja muita opintoja	
Tohtorin tutkinnon kokonaislaajuus	240 op

- § Kasvatustieteellisen alan tohtorin tutkinto voidaan suorittaa neljässä vuodessa päätoimisesti opiskellen, ja tutkinnon laajuus opintopisteinä on 240 opintopistettä.
- § Lisensiaatin tutkinnon kokonaislaajuus on 120 opintopistettä.
- § Väitöskirjan osuus tohtorin tutkinnosta on 160 opintopistettä.

- § Kun tehdään lisensiaatin tutkinto, lisensiaatintyön laajuus on 80 opintopistettä.
- § Tohtorin tutkintoon kuuluvat väitöskirjan (160 op) lisäksi 80 opintopisteen opinnot ja lisensiaatin tutkintoon lisensiaatintyön (80 op) lisäksi kuuluvat 40 opintopisteen opinnot, jotka muodostetaan joustavasti ja opiskelijan tilanteeseen sovittaen.
- § Kasvatustieteen tohtorin tutkintoon sisältyy kasvatustieteellisiä syventäviä opintoja (30 op) tai monitieteisiä, jatkokoulutuskelpoisuuden antavia syventäviä opintoja (30 op) tai joko erillisenä suoritettu tai maisterin tutkintoon sisältyvä ylimääräinen aine-opintokokonaisuus (30 op).
- § Filosofian tohtorin tutkintoon sisältyy kasvatustieteen syventäviä opintoja vähintään 30 opintopistettä.
- § Luokanopettajien monialaisilla opinnoilla ja lastentarhanopettajien ammatillisilla opinnoilla ei ole jatko-opintojen sivuainestatusta.
- § Jokaisen jatko-opiskelijaksi hyväksytyn kanssa neuvotellaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, joka parhaalla mahdollisella tavalla tukee hänen asiantuntijuutensa kehittymistä.

2. Kasvatustieteellinen väitöskirja ja sen arviointi

- § Kasvatustieteellisessä väitöskirjassa väittelijä osoittaa ja perustelee väitöstutkimuksen liittymisen kasvatustieteen tutkimuskohteeseen ja ongelmanasetteluun.
- § Kokoomaväitöskirja sisältää 3–5 artikkelia, joista vähintään kolme on hyväksytty julkaistavaksi referee-käytäntöä noudattavissa kansainvälisissä tieteellisissä aikakauslehdissä. Väittelijä on ensimmäisenä kirjoittajana vähintään kolmessa artikkelissa. Kokoomaväitöskirja sisältää yhteenvedon osatutkimuksia yhdistävästä kysymyksenasettelusta, teoreettisista ja metodologisista lähtökohdista sekä tutkimuksen kontribuutioista omalla tutkimusalueella.
- § Väitöskirjan tarkastusprosessi on sekä monografia- että kokoomaväitöskirjoissa yhtenäinen; väitöskirja tarkastetaan ja arvioidaan kokonaisuutena. Väitöskirjalle nimeetään kaksi esitarkastajaa oman tiedekunnan ulkopuolelta. Vastaväittäjänä voi toimia toinen esitarkastaja. Mikäli esitarkastajana tai vastaväittäjänä on kansainvälinen asiantuntija, hänelle annetaan riittävä ohjeistus tiedekunnan lausunto- ja arviointikäytännöistä.
- § Tiedekuntien väitöskirjan arviointiperusteet yhdenmukaistetaan ja kaikissa tiedekunnissa siirrytään käyttämään viisiportaista arvosteluasteikkoa (5 erinomainen, 4 kiihtävä, 3 hyvä, 2 tyydyttävä, 1 välttävä, hylätty).¹

¹ Arvosteluasteikon ehdotetaan suhteutuvan seitsemänportaiseen arvosteluasteikkoon seuraavasti: 1 (approbatur ja lubenter approbatur), 2 (non sine cum laude approbatur), 3 (cum laude approbatur), 4 (magna cum laude approbatur, 5 (eximia cum laude approbatur ja laudatur).

3. Jatko-opiskelijoiden rekrytointi ja valinta

- § Tiedekunnat vahvistavat etukäteen vuosittain jatko-opintoihin otettavien opiskelijoiden määrän ja opiskelijavalinnan perusteet.
- § Aktiivisen hakeutumisen ohella kasvatustieteellisessä jatkokoulutuksessa kiinnitetään huomiota aktiiviseen rekrytointiin ja jatko-opiskelijoiksi rekrytoidaan parhaat mahdolliset opiskelijat.
- § Perustutkintovaiheessa vahvistetaan tieteellisen koulutuksen asemaa yleisesti ja luodaan erityisesti syventäviin opintoihin tutkijakoulutuslinjoja.
- § Jatko-opiskelijoiden rekrytointiin ja valintaan kiinnitetään huomioita ainakin seuraavista näkökulmista: vuosittain sisään otettavien jatkokoulutettavien kokonaismäärä, jatko-opiskelijoiden tieteelliset intressit ja urasuunnitelmat, jatko-opiskelijan resurssit sekä jatkokoulutusyksikön opetuksen ja ohjauksen resurssit.
- § Jatko-opiskelijaksi rekrytoinnissa myös tutkimussuunnitelman laadulle asetetaan entistä suurempi painoarvo jo senkin vuoksi, että laadukas tutkimussuunnitelma on välttämätön jatko-opintojen rahoituksen hankkimisessa.
- § Opiskelijavalinnan perusteet ja valintaprosessi ovat selkeät ja läpinäkyvät. Jatko-opiskelijaksi hyväksyttävältä edellytetään vähintään cum laude approbaturin -tasoinen pro gradu -tutkielma (jos arvosana on alempi, jatko-opiskelijaksi hakeutuvalta edellytetään lisänäyttöä), kasvatustieteelliseen kysymyksenasetteluun perustuva tutkimussuunnitelma, sitoutuminen sekä riittävät resurssit (osaaminen, muut resurssit).
- § Tiedekunnat ryhtyvät toimenpiteisiin jatko-opiskelijoiden aktiivirekisterin luomiseksi. Jatko-opiskelijat siirtyvät passiivirekisteriin, mikäli he ilmoittautuvat poissaolevaksi kahtena peräkkäisenä vuonna. Opiskeluoikeutta voi hakea uudelleen tiedekunnan jatko-opiskeluvalinnan kautta. Ei-aktiivisille opiskelijoille tarjotaan myös mahdollisuutta opinto-oikeudesta luopumiseen.

4. Tohtorikoulutuksen organisointi

- § Kasvatustieteellisen alan tohtorikoulutusta organisoitaessa kiinnitetään huomiota sen eri muotoihin (tutkijakoulut, tiedekunnan jatkokoulutus, projektit) ja näiden keskinäisiin suhteisiin.
- § Pitkällä tähtäimellä tohtorikoulutusta kehitetään valtakunnallisesti niin, että jatko-opiskelijat sijoittuvat nykyistä tasaisemmin sen eri muotoihin.
- § Tutkijakouluissa opiskelevien tohtoriopiskelijoiden määrää kasvatustieteellisellä alalla lisätään vahvistamalla valtakunnallisen kasvatustieteen tutkijakoulun asemaa sekä osallistumalla monitieteisten ja kansainvälisten tutkijakoulujen luomiseen. Myös tutkimusryhmissä väitöskirjatyötään tekevien jatko-opiskelijoiden määrää pyritään lisäämään.
- § Tiedekuntien tohtorikoulutus organisoidaan temaattiseksi tohtoriohjelmiksi, ja opiskelijat otetaan opiskelijoiksi tohtoriohjelmiin ja sitoutetaan osaksi laajempaa tutkijayhteisöä.

- § Tohtorikoulutuksen suhdetta yliopistossa tehtävään tutkimukseen vahvistetaan. Tämä edistää luontevimmin tutkimusympäristön hyödyntämistä (kollegiaalisuus, yhteistyö jne.).
- § Tiedekunnan tieteellinen neuvosto tai jatkokoulutusryhmä koordinoi ja kehittää tohtorikoulutuksen kokonaisuutta: rekrytointia ja opiskelijavalintaa sekä opetuksen ja ohjauksen kehittämistä.
- § Yliopistojen keskinäistä työnjakoa tuetaan kehittämällä tohtorikoulutusta omilla vahvuusalueilla.
- § Eri koulutusjärjestelmien (tutkijakoulut, tiedekunnan jatkokoulutus) välille luodaan yhteydet.
- § Yliopistojen välistä tohtorikoulutusyhteistyötä ja yhteisiä opintoja kehitetään mm. järjestämällä yhteistä verkko-opetusta.
- § Tutkijakoulutuksen kansainvälistymisen haasteisiin vastataan tohtorikoulutusjärjestelmän kaikissa muodoissa.
- § Opiskeluun sisällytetään osallistumista kansainvälisiin tutkimus- ja vaihto-ohjelmiin sekä kansainvälisiin tieteellisiin tapahtumiin.
- § Kotimaisiin tohtorikoulutusryhmiin rekrytoidaan kansainvälisiä opiskelijoita ja opettajia.
- § Post doc -koulutusta kehitetään kiinteänä osana tohtorikoulutusjärjestelmää.

5. Jatko-opiskelijan opiskelu- ja ohjausprosessi sekä sen laatu

- § Tohtorikoulutuksessa huolehditaan siitä, että koulutukseen sisältyy riittävästi tieteellisen, yleisen (siirrettävän) ja yhteisöä kehittävän asiantuntijuuden oppimista.
- § Tohtoriopiskelijan urasuunnitelmiin kiinnitetään aktiivisesti huomiota koko koulutusprosessin ajan.
- § Jatko-opiskelijan henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa on mahdollista ottaa huomioon ja integroida erilaiset kiinnostuksen kohteet ja urasuunnitelmat.
- § Jatko-opiskelijat rekrytoidaan ja valitaan mahdollisuuksien mukaan tutkimusryhmiin tai heidät osallistetaan muulla tavoin tiedeyhteisön jäsenyyteen.
- § Jokaiselle opiskelijalle nimetään tutkinnosta vastaava professori ja kaksi ohjaajaa, joista toinen voi olla tutkinnosta vastaava professori.
- § Jatkokoulutukseen sitoutumisen ja väitöstutkimuksen ohjausprosessin jatkuvuuden turvaamiseksi ohjaaja ja jatko-opiskelija voivat ohjaussuhteen alkaessa neuvotella ohjaussopimuksen. Tähän sopimukseen kirjataan lyhyesti mm. työlle yhdessä asetettuja tavoitteita, ohjaajan ja opiskelijan vastuut, opiskelijan työnsä tekemiseen käyttämä aika, ohjaajan ohjaukseen varaama aika sekä sopimuksia yhteydenotto- ja tapaamiskäytännöistä sekä mahdollisia muutoksia koskevat sopimukset.

- § Jotta opiskelija voi saada kohtuullisen määrän ohjausta ja jotta ohjaajalla on kohtuullinen määrä ohjattavia, tulisi aktiivisesti väitöskirjaa tekevien määrä ensisijaista ohjaajaa kohden olla korkeintaan viisi.
- § Väitöstutkimuksen ohjauksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia työmenetelmiä, kuten vertaisohjausta.
- § Väitöstutkimuksen ohjaajien koulutukseen kiinnitetään aktiivisesti huomioita.
- § *"Ohjaajan ja ohjattavan välisten erimielisyyksien sovittelua varten laaditaan selkeät menettelytavat. Niiden avulla varmistetaan sekä tohtorikoulutettavan että ohjaajan oikeusturva ja hyvän tieteellisen käytännön periaatteiden toteutuminen. Väitöskirjatyön loppuvaiheessa tutkinnon alaa ja/tai suorituspaikkaa vaihtavien tohtorikoulutettavien osalta noudatetaan yliopistojen rehtorien neuvoston suosituksia."* (OPM 3/2006, 19. Tohtorikoulutuksen kehittäminen. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä.)
- § Tiedekunnat kehittävät jatkokoulutuksen laadun arviointia varten kriteerit, joissa he ottavat huomioon laadunvarmistamisen eri osatekijät.

6. Tohtoreiden koulutustarve ja työmarkkinat

- § Tohtoreiden määrällistä tarvetta tulee ennen seuraavaa suunnittelukierrosta selvittää erillisellä tutkimuksella, jossa otetaan huomioon sekä laskettavissa olevat avautuvat työpaikat että korkeatasoisen asiantuntemuksen piilotarve. Edelliseen kategoriaan sisältyvät yliopistot, tutkimuslaitokset ja ammattikorkeakoulut, joista monissa on parhaillaan menossa sukupolven vaihdos.
- § Tohtorin tutkintojen tavoitemääriä nostetaan seuraavan viiden vuoden aikana jo toteutunutta kasvua vastaavaksi.
- § Ammattikorkeakoulujen yliopettajien ja rehtoreiden sekä lukioiden ja yläkoulujen rehtoreiden pätevyyden nostaminen tohtoritasoisiksi on myös ajankohtaista.
- § Huomiota kiinnitetään myös kasvatustieteellisellä alalla tohtorin tutkinnon jälkeisten tutkimus- ja tutkijankoulutusmahdollisuuksien lisäämiseen. Tutkijanuraa yleisemmin sekä tähän liittyvää post doc -vaihetta vahvistetaan.

Lähde: Kasvatusalan jatko-opintojen kehittämistyöryhmä (2006) Kasvatustieteellisen alan tohtorikoulutuksen kehittäminen. Helsinki: Valtakunnallinen opettajankoulutuksen ja kasvatustieteiden tutkintojen kehittämisprojekti (Vokke). Julkaistu myös Vokke-projektin verkkosivuilla (<http://www.helsinki.fi/vokke/jatkokoulutus>). Suora linkki verkkojulkaisuun (http://www.helsinki.fi/vokke/Tyoryhmat/Loppuraportti_070406vt.pdf).

Liite 4. Vokke-projektin julkaisuluettelo

Jakku-Sihvonen, R. 2005. Kasvatustieteiden opetus ja asiantuntijan arkipätevyys. Teoksessa R. Jakku-Sihvonen (toim.) Uudenlaisia maistereita. Kasvatusalan koulutuksen kehittämislinjoja. Opetus 2000. Jyväskylä: PS-kustannus, 125–150.

Jakku-Sihvonen, R. 2005. Kotoperäiset tutkinnot eurooppalaiseen kehykseen. Teoksessa R. Jakku-Sihvonen (toim.) Uudenlaisia maistereita. Kasvatusalan koulutuksen kehittämislinjoja. Opetus 2000. Jyväskylä: PS-kustannus, 11–18.

Jakku-Sihvonen, R. (toim.) 2005. Uudenlaisia maistereita. Kasvatusalan koulutuksen kehittämislinjoja. Opetus 2000. Jyväskylä: PS-kustannus.

Jakku-Sihvonen, R. & Tissari, V. 2005. Aims in Educating Experts in the Science of Education. Paper presentation at the European Conference on Educational Research (ECER), 7-10 September, 2005 conference. Dublin, Ireland. The abstract is available in the Education-line database (<http://brs.leeds.ac.uk/~beiwww/BEIA/ecer2005.htm>).

Niemi, H. 2005. Suomalainen opettajankoulutus valmiina jo pitkään eurooppalaiseen korkeakoulualueeseen. Teoksessa R. Jakku-Sihvonen (toim.) Uudenlaisia maistereita. Kasvatusalan koulutuksen kehittämislinjoja. Opetus 2000. Jyväskylä: PS-kustannus, 187–218.

Niemi, H. & Jakku-Sihvonen, R. 2005. Megelövze a Bologna folyamatot - 30 év kutatas alapu tanarkepzés Finnországban. Pedagóguskepzés, 3 (32), 2/2005. Budapest: ELTE PPK Pedagóguskepzés Szerkesztősege, 93–111.

Konferenssi- ja seminaariesityksiä

Jakku-Sihvonen, R. 16.3.2006. Asiantuntijapuheenvuoro Varhaiskasvatuksen neuvottelukunnan Henkilöstön koulutuksen ja osaamisen kehittämisjaoksen kokouksessa 16.3.2006 sosiaali- ja terveysministeriön tiloissa, Helsingissä. Esityskalvot on julkaistu ojentena Vokke-projektin sivulla (<http://www.helsinki.fi/vokke/english/publications>).

Jakku-Sihvonen, R. 9.2.2006. Tutkinnonuudistus aikuiskasvatuksen näkökulmasta – Valtakunnallinen opettajankoulutuksen ja kasvatustieteiden tutkintojen kehittämisprojekti Vokke. Esitys Aikuiskasvatuksen 7. tutkijatapaamisessa Hämeenlinnassa. Esityskalvot on julkaistu ojentena Vokke-projektin sivulla (<http://www.helsinki.fi/vokke/english/publications>).

Jakku-Sihvonen, R. 2.2.2006. Kasvatus- ja opetusalan täydennyskoulutuksen strategia. Esitys yliopistojen täydennyskoulutuskeskuksien opetusalan koulutuksesta vastaavien henkilöiden verkostotapaamisessa Jyväskylän yliopistossa. Esityskalvot on julkaistu ojentena Vokke-projektin sivulla (<http://www.helsinki.fi/vokke/english/publications>).

Jakku-Sihvonen, R. 13.1.2006. Bologna process och lärarutbildning i Finland. Presentation at the meeting of the "Finsk-svenska samarbetsgruppen för lärarutbildning". Presented at the University of Helsinki. The overheads of the presentation have been published at the web-pages of the Vokke Project (<http://www.helsinki.fi/vokke/english/publications>).

Jakku-Sihvonen, R. 9.12.2005. Bologna prosess - finska erfarenheter. Presentation at the University of Växjö. Esityskalvot on julkaistu Vokke-projektin sivulla (<http://www.helsinki.fi/vokke/english/publications>).

Jakku-Sihvonen, R. 14.–15.11.2005. Research concerning to the on-going reform of the educational curricula at the Finnish Universities. Presentation at the negotiation between the Vokke Project and teacher educators of the University of Tallinn. Presented at the University of Tallinn. Esityskalvot on julkaistu Vokke-projektin sivulla (<http://www.helsinki.fi/vokke/english/publications>).

Jakku-Sihvonen, R. 3.11.2005. Ajankohtainen katsaus kasvatustieteiden tutkimusten kehittä-
seen. Esitys Opetusministeriön koollekutsumassa dekaanikokouksessa Tieteiden talossa.
Esityskalvot on julkaistu Vokke-projektin sivulla
(<http://www.helsinki.fi/vokke/english/publications>).

Jakku-Sihvonen, R. 20.9.2005. Opettajankoulutuksen uusien opetussuunnitelmien tavoit-
teista ja sisällöllisistä painotuksista. Esitys Joensuun yliopiston kasvatustieteiden tiede-
kunnan täydennyskoulutustilaisuudessa Joensuussa.

Jakku-Sihvonen, R. 20.5.2005. Opettajankoulutuksen opetussuunnitelmien valtakunnalli-
set rakennesuosituksat. III valtakunnallinen opettajankoulutuksen valintakoeseminaari 19.–
20.5.2005, Jyväskylä.

Jakku-Sihvonen, R. 14.9.2005. Seminaarin päätös – VirMo-verkosto. Esitys Vokke-projek-
tin, KasVi-hankkeen ja Jyväskylän yliopiston Jyväskylässä 14.9.2005 järjestämässä semi-
naarissa Virtuaalisten kurssien ja moduulien kehittäminen luokanopettajakoulutuksen mo-
nialaisiin opintoihin. Esityskalvot on julkaistu Vokke-projektin seminaarit-sivulla sekä Vok-
ke-projektin sivulla (<http://www.helsinki.fi/vokke/english/publications>). Esityksen video-
taltiointi on julkaistu Jyväskylän yliopiston Moniviestimen kanavalla
(<http://moniviestin.jyu.fi/sisalto/movie/vokke1409/showProgram>).

Jakku-Sihvonen, R. & Niemi, H. 11.3.2005. Thirty Years Research-Based Teacher Educa-
tion – A Finnish Case. Paper presentation at the symposium "A Nordic Dimension in Edu-
cation and Research – Myth or Reality?" of the Nordic Educational Research Association
(NERA), 10–12 March, 2005, Oslo, Norway. Esityskalvot on julkaistu Vokke-projektin sivul-
la (<http://www.helsinki.fi/vokke/english/publications>).

Jakku-Sihvonen, R. & Tissari, V. 8.9.2005. Aims in Educating Experts in the Science of
Education. Paper presentation at the European Conference on Educational Research
(ECER), 7–10 September, 2005 conference. Dublin, Ireland. Osa esityskalvoista on jul-
kaistu Vokke-projektin sivulla (<http://www.helsinki.fi/vokke/english/publications>).

Laurila, H. 21.5.2005. Missä menee kasvatustieteellinen koulutus? Infoisku kasvatustieteiden
tutkimusten kehittämisprojektista. Luento Specia ry:n kasvatustieteilijäpäivillä 21.5.2005 Al-
lergiatalon kongressikeskuksessa, Paciuksenkatu 19. Esityskalvot on julkaistu Vokke-
projektin sivulla (<http://www.helsinki.fi/vokke/english/publications>).

Tissari, V. 25.5.2005. Kasvatustieteiden tutkimusten uudistamisen seuranta. Esitys opetus-
ministeriön järjestämässä Yliopistojen tutkinnon uudistusseminaarissa 25.5.2005 Paasitor-
nissa. Esityksen kalvot on julkaistu opetusministeriön sivulla
(<http://www.minedu.fi/opm/tapahtumat/Seminaariaineisto240903/index.html>) sekä Vokke-
projektin sivulla (<http://www.helsinki.fi/vokke/english/publications>).

Tissari, V. 14.9.2005. Vokke-projektin luokanopettajakoulutuksen virtuaalisten monialais-
ten opintojen jaoksen toiminta. Esitys Vokke-projektin, KasVi-hankkeen ja Jyväskylän yli-
opiston Jyväskylässä 14.9.2005 järjestämässä seminaarissa Virtuaalisten kurssien ja mo-

duulien kehittäminen luokanopettajakoulutuksen monialaisiin opintoihin. Esityskalvot on julkaistu Vokke-projektin seminaarit- sekä Vokke-projektin sivulla: (<http://www.helsinki.fi/vokke/english/publications>). Esityksen videotalliointi on julkaistu Jyväskylän yliopiston Moniviestimen kanavalla: (<http://moniviestin.jyu.fi/sisalto/movie/vokke1409/showProgram>).

Päivitetty: 3.5.2006 Varpu Tissari; 25.4.2006 Satu Uusiautti

Liite 5. Vokke-projektin rahankäyttö 2003–2006

Vuoden 2003 varainkäyttösuunnitelma	
Budjetti	70 000
Rehtorin osuus	-3 500
Varaus vuoden 2004 rahoituksesta	18 000 *
Käytettävissä vuonna 2003 yhteensä	84 500
Menot:	
Palkka-, laite- ja materiaalikulut	50 000
Neuvottelukunnan kokoukset + Seminaarit	20 000
Menot yhteensä	70 000

* Varaukseen kohdistuva laskutus on tapahtunut tammikuussa 2004.

Vuoden 2004 varainkäyttösuunnitelma	
Määräraha vuodelle 2004	190 000
Vuodelta 2003 siirtyy	20 000*
Käytettävissä vuonna 2004 yhteensä	210 000
Menot:	
Palkkakulut	146 000
Muut palkat ja palkkiot	
Julkaisukustannukset (sis. käännös- ja kielentarkastuspalkkiot)	
Neuvottelukunnan kokoukset (6)	19 700
Seminaarit (2)	10 500
Symposiumit (2)	16 000
Muut yhteistyöseminaarit ja kokoukset	4 750
Julkaisukulut	12 000
Menot yhteensä	208 950–210 000

Vuoden 2005 varainkäyttösuunnitelma	
Määräraha vuodelle 2005	190 000
Vuodelta 2004 siirtynyt julkaisuvaraus	30 565
Käytettävissä vuonna 2005 yhteensä	220 565
Menot	
Palkkakulut	150 000
Matkakulut	6 000
5 seminaaria	16 000
Yhteistyökokoukset	3 000
3 neuvottelukunnan kokousta	13 000
2 jaos/työryhmäkokousta	8 000
Vuoden 2004 julkaisukustannukset	12 500
Vuoden 2005 julkaisukustannukset	11 600
Muut menot (esim. puhelinkustannukset ja toimistotarvikkeet)	465
Menot yhteensä	220 565

Vuoden 2006 varainkäyttösuunnitelma	
Määräraha vuodelle 2006	190 000
Vuodelta 2005 siirtyy	31 780
Käytettävissä vuonna 2006 yhteensä	221 780
Menot:	
Palkkakulut	143 000
Muut palkat ja palkkiot	3 300
Julkaisukustannukset (sis. käännös- ja kielentarkastuspalkkiot)	33 680
Neuvottelukunnan kokoukset (2+1)	12 000
Päätösseminaarit (1 ja 2)	20 000
Konferenssimaksut ja -matkat	8 000
Muut menot (toimisto- ja puhelinkustannukset)	1 800
Menot yhteensä	221 780